ئەزمـــــوونی حکـــــومەانی و هەوەســـتەیەک لەســـەر پرســـی ڕیفراندەم لە کوردستانی باشوور

ڕیفراندەم و پرسی ڕیفراندەم باسکی گەرمە بەتایبەت لە ئاستی دەسەاتی سیاسی ومیدیاو تاادەیەکیش کەمەگا اکشراوەتە ناو ئەو باسەو لە باشوری کوردستان، بەیە دەنگکان بە باشی زانی سبارەت بەو پرسەو زەمینکانی، سیمنارک بە بەەز **کاوە جباری** ساز بکات لە شاری تەرەنتە لەژەر سەردەی :
ئەزموونی حکومەانی و هەوەستەیەک لەسەر پرسی ڕیفراندەم لە کوردستانی باشوور

"فاولکانی" مەسعود بارزانی ... شاخەوان شەش

لەو وتاردا هەروەستەیەکی کورت لەسەر هەندە لەو خاە گرنگانە دکەین کە لە دواین سەردانی سەرکی پارتی و نونەری هەندە لایەن بە برکسل لەسەر پرسی ریفراندەم هاتنەو بەرگوتن.
سبارەت بە ڕەخنەی یەکەتی ئەوروپا، پەشتر نونەری یەکەتی ئەوروپا پەیان گوت: ریفراندەم ئەوها یەکلایەنە خراپە و پەویستە لەگە بەغدا کشکان چارسەر بکەن و بە پەی دەستور ەکەون. مەسعود بارزانی ئەو ئامەژگاریەی ئەوانی پە باش نەبوو و گوتبووی "دژی خواستکانی خەکی کوردستان مەوەستنەو". ئەو لە مەبەستیان نەگەیشتووە، وەامکەی چوتە، چونکە ئەوان نەیانگوتووە دژی سەربخۆیی کوردستانن. جگەلەوەی ئەو ریفراندەمە لەبەر خواستی خەک سەری هەندداوە، هەروکو ئەوان هەرگیز گوەیان بە خەک و خواستکانی نەداوە، ئەگەر گوەیان لە خواستی خەک بگرتایە لە ٢٠٠٣ دا پرسیان بە خەک دکرد و نەدەچوونەو بەغدا.

لە ١٢ ی مانگدا ئەو سەرکایەتی شاندەکی شەق و شەی کرد و چووە بەرکسل، لەنێو گوتنەکانیدا مەسعود بارزانی دەڵێت: "ئەگەر پشتگیریشمان ناکەن ئەوا لانی کەم بەڵایەن بن!" . گوتنەکەی چەوت و هەڵەیە، چونکە یەکەم ئەو هەڵەی یەکەم دووبارە دەکاتەوە و سووڕ لەسەری. ئەوەش بۆ ئەوروپیەکان زیری وێنە ناکات، بەڵکو سەیردەکەن ئەو پیاوە لە ئامۆژگاریەکەی ئەوان ناگات و پەداگری لەسەر گوتن و هەنگاوی چەوتی خۆی دەکات. ئەوان سەیردەکەن کەسێک کە نادیموکراسیانە درێژەی بە دەسەڵاتی خۆی داوە و خۆی سەپاندووە، مەترسیەکانی سەر کوردستان و خەڵکەکەی بەهێند هەژمار ناگرێ. بۆنیگەرانیەوە زەنگی مەترسی داهاتوویەکی کارەساتئامێزی نەخوازراو لە پێشبینی ئەواندا لەدەدات.

دەسەڵاتدارێ گرنگەکان لەوانە ئەمریکا ناتەبایی خۆی پێشتر لەسەر ریفراندەم لەسەر سەربەخۆیی راگەیاند. مەسعود بارزانی گوتی 'ئەمە لە بەیارەکەمان هەرگیز پاشگەز نابینەوە". دووبارە لە برکسل هەمان شتی دووبارە کردەوە. ئەمریکا لەلایەن خۆیەوە دووبارە هەشداری دەدات، کە ئێراق پێوستی بە ئارامبوونەوە و سەقامگیری هەیە، ئەو هەنگاوە دەبەتەهای تەکچوونی ئارامی لە ئێراق و دەوروبەری. ئەو پەداگریە چەوت و هەڵەیە، چونکە ئەگەر ئەمریکا پشتگیری پرسەکە نەکات یا دژی بوەستێت، کوردستان ناتوانێ سەربەخۆ بێت. سەبارەت بە ئێراق، ئەمریکا دەسەڵاتی یەکلاکەرەوەیە. رەکراگری و ئاسایشی رژهەڵاتی ناوەڕاست بە ئەمریکا و رژئاوا پرسی لەپێشن، ئەگەر ببینن باری ئێستا بە هەی راگەیاندنی سەربەخۆیی خراپتر دەبێت، نەک هەر لایەنگری نابن، بەڵکو ڕێگەشی پێدەگرن.

هەموو گوتنەکان لەسەر ناتەبایی و ناکەکی لەگەڵ گەلان، ئاماژە بە شەقبوونەکی کوشندە لە کەمەلگەی کوردیدا دەکەن، ئەوەش تەنها بە خراپ بۆ ئەو کە خۆی وەکو سەرکی کورد سەپاندووە دەگەێنێتەوە. ئەو گوتنانە هەڵە و هەنگاوە نادیموکراسیەکانی ئەو بیر ئەوروپیەکان دەهێننەوە، ئەوەش دووبارە لەدەستدانی متمانەی ئەوروپیەکانە بەو. لای ئەوروپیەکان دەسەڵاتی رەوا ئەو دەسەلاتەیە، کە پشتگیری خەڵکی هەبێت، پەرلەمانی هەبێت، حکومەت و ئێپۆزیسیۆن هەبێت، سوپای نیشتیمانی هەبێت، مافی مرۆڤ ڕێزی لێبگیرێت و ئازادی مرۆڤکان لە کەمەگەدا هەبن، هەڵبژاردن بۆ دواکەوتن هەبێت و ئاووهوای دەسەڵات هەبیت. ئەوانە هەموویان لە ئێستادا بزرن. بنەماگرنگەکانی دەسەلاتکی رەوا نین، یا لاواز و شەق و شۆن، بەمجۆرێ بنەما

گرنگەکانی ستات ئامادە نین.

گوتنی ئەوەی کە "گەلان شتێکی دژی داعش نەکردووە" فاولێکی کوشندەیە و گەلێ لە خەڵک دەکەن! ئەو خەڵکی بە ئەوروپیەکان دەڵێن، ئیمە سوپای نیشتیمانیمان نییە! هێزەکانی ئێمە هێزی میلیتس و حزبین و هەر حزبێ لەسەریەتی هێزەکانی خۆی بنێرێ و شەڕبکات. ئەوەی ئەو شانازی پێوە دەکات، لای ئەوروپیەکان رەتکراوەیە! چونکە لە ئۆگەری دەسەڵاتی ڕەوادا حزبی چەکدار قەدەغەیە. لە ئۆگەری بوونی سوپای نیشتیمانیدا وابەستەیی حزبی بەلاوەدەندرێت و هێزی سەربازی وابەستەی حزب نابێت. بەرگری نیشتیمانی پێویستی بە بوونی سوپای بەهێزی نیشتیمانی هەیە، ئەو خۆی پێی گوتن نیمانە.
مەسعود بارزانی دەڵێ، بەدرێژایی مێژووی ئێراق کورد چەوسێندراوەتەوە، کەمەکوژکراوە، تاوانی ژینۆسایدی ئەنفال و هەڵەبجە و بارزانیەکان و فەیلیەکان ئاماژەیان بە دەکرێت. هەموو کوردێکی ئازادیخواز ئەو راستیانە دەزانن، دەسەڵاتدارانی جیهانیش ئەوە دەزانن، ئۆگەر ئێنگە ئەوەتان دەزانی بۆچی لە ٢٠٠٣ دا چوونەوە ژێر سەرداری ئێراق، لە کاتێکدا بزوتنەوەیەکی خەڵکی سەرتاسەری داوای لێکردن ریفراندەم لەسەر چارەنوس بکەن و مەچوونەوە بۆغدا!؟ ئۆگەر چوونەوە بۆغدا، بە مافی چارەنوستان نەکردە بەندێک لە دەستوری ئێراقیدا!؟ ئەو خۆی دەستوری ئێراقی بە ئەو مافە مەرکرد. بە گوێگرتن لە ڕەخنەگران لەکدانەوەیەکی چەوتی هەبێزارد و بەدوای کەوت، کە لەو خاڵەی خوارەوەدا هاتووە.

ئەو دیسان ئاماژە بە دەستوری ئێراقی دەکات و دەڵێ لە دەستوردا نوسراوە "ئۆگەر لایەنەکان ملکەچی دەستور نەبن و بڕیارەکانی دەستور ڕانەگیرێت، ناتواندرێ وەک بە یەکگرتوویی بمێنیتەوە". لێرەدا دووخاڵ گرنگە ئاماژەیان بۆ بکرێت: یەکەم: ئەو کە دەستورەکەی مەرکرد ئاماژەی بەو ڕستەیەی دەستورکرد و کە مافی چارەنوس لەکیدایەوە و گوتی بە ڕوونی مافی چارەنوس لەدەستوردا نوسراوە. ئەستاش ئاماژە بەو ڕستەیە دەکاتەوە و هەمان لەکدانەوەی هەڵە دووبارە دەکاتەوە. ئەو خاڵە واتای مافی چارەنوس ناگەیەنێت، جگە لە خۆی و لایەنگرانی کەسیتر ئەو ڕستەیە والێکناداتەوە. کاردانەوەکانی ئێراق لەمبارەیەوە ئەو تێگەیشتنە ڕەتدەکەنەوە. ئۆگەر مافی چارەنوس لە دەستوردا هەبوایە، دەنوسرا کەوا کوردستان مافی چارەی خۆنووسینی هەیە و دەکرا ئاماژە بە کاتی ئێنجامدانکەش بکرێت. ئەوە لەدەستوردا نییە. من کاتی خۆی لەکاتی دانوستانکاندا پێش و دوای پەسندکردنی دەستور لەسەر ئەو خاڵەم نووسی. دووەم:

دەڵێ "ئۆگۆر لایەنەکان ملکەچی دەستور نەبن"! لە ئەراقدا لایەنە سەرکیەکان بەپێی بەرژەوەندیەکانیان هەڵسوکەوت دەکەن. کەس دەستور ناخوێنێتەوە، ئۆگۆر پێویستکات ئاماژەی بە دەکەن. راستە لایەنەکان ملکەچی دەستور نین، بەڵام ئەو خەی یەکە لەو لایەنە گرنگانە بووە کە پشتڵی ئەو دەستورەی لە هەمووان زیاتر کردووە کە خەی مەری کردووە. لە فیدرالیدا حکومەتە ناوچەیی یا هەرێمیەکان لەهەموو ئەو پرسانەی پێویدنیان بە سەرەوری ستاتۆ هەیە ناسەربەخۆن، بەکو دەسەڵاتی ناوەندە خاوەنی دوا وتەیە. بەنمونە سەبارەت بە کۆنتراکتە سەربەخۆکانی نەوت، پێویندیەکانی بە وڵاتانی دەرەوە بەپرسی بەغدا، هەنای سوپای تورکیا بە پرسی بەغدا هتد. هەمووی پشتڵکارین لە دەسەڵاتی ناوەند، کە ئەو خەی پشتر رزامەندی ملکەچی خەی بە دەربیووە. هەبوونی مافی چارنوس لە دەستور زەر گرنگ و یەکلاکەرەوە بوو، بەڵام کە ئەوە نەچەسپێندرا، ئەو چەکە دراوەتە دەست ئەراق دژایەتی هەر جوانەوێک بکات کە ئاراستەکەی جیابوونەوێە.

لە کۆتایدا پێویستە بگوترێت، کە لە ئۆگۆری بوونی دەسەلاتی بەهێز و رەوادا، دەسەڵاتێک کە خاوەنی بنەما بنچینەیەکانی ستات بێت و خاوەنی سوپایەکی بەهێزی نیشتیمانی بێت، دەسەڵاتێک کە خاوەنی بڕیار بێت و سەرەوری خەی پاراستبێت، دەکرێ ئەو بەهێزیە پاێنەری سەرکی هەنگاوی سەربەخۆیی بێت، لەکاتێکدا کە مەترسی دەرکیش هەن. بەڵام باشوری کوردستان ئەوەشی نییە، مەترسیە دەرکیەکانی زەر بە کراوەیی هەن، نەک هەر ئەوە هەڕەکانی سوپای تورکیا لە باشوری کوردستاندا بوونیان هەیە، سوپای ئەران بەپێی ئاڕزووی رامیاری و سەربازی خەی دێت و دەڕوا. دەزگای هەواگریەکانی تورکیا و ئەران خزاونەتە ناو جەرگەی کۆمەڵگەی باشوری کوردستان. ئەوجا ئەوەی خەیان هەناویانە یا بەسەریاندا سەپێندراوە، یانیش لە ژەر ناوی دیکەدا و بەنهەنی کارەکانیان ئەنجام دەدەن. هەموو بینیومانە لەسەر کێشەی نەوانیان چوونەتە تاران و ئەنقەرە، داوای پشتگیری و یارمەتیان لەوان کردووە.

14-7-2017

بورجۆك كه خۆی هەر لار بوو! … جەمال موحسین

كاتێك ئەو مرد، وتیان بورجی كاریزمایەك ڕووخا، بۆیە ئاسمانیش گریا. من لە ١٤ ی تەموزی ٢٠٠٠ دا كزە لە جەرگی دایك و باوك و خوشك و برام و كەسوكاری دەسزم و خەم و هی هاوڕێیانەكیش كە لەگەڵ شێخ عەبدولدا لەناو جەرگەی شاری سلێمانی گوللەباران كران هات و لە ڕووی هەستەوە تاڵی زڕمان چەشت. بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا، ئەوانەمان كە سیاسەت ئەكەین، هاوسەنگی سیاسیمان لە دەستنەدا و درێژەمان بە كار و خەباتی خۆمان دا. كەسێك كە بە مەرگی نەوشیروان مستەفا دەتەنگ و غەمبارە، لە ڕووی هەستەوە مافی خۆیەتی بەڵام با لەپاڵ ئەو "كێست"ەدا كە لێی كەوتووە بڕێك تەحەمولی هەبێ بێ بیستنی قسە و ڕەخنەی سیاسی لەسەر ئەو كاراكتەرە سیاسیە و بزووتنەوەیەك كە پاڵی پێوەداوە. با چ ئێمە و چ ئەوان لێرەدا هەست بخەینە لاوە و بە لێجیكی سیاسی مامەڵە لەگەڵ ئەم مەسەلە سیاسیەدا بكەین، جا چ بە قبوڵكردن یان ڕەتكردنەوەی ئەم ڕەخنەیە بێ.

كارەساتی ١٤ ی تەموزی ٢٠٠٠ كە هەموو خەڵكی كوردستان (بەتایبەت ئەو نەوەیە) ئەیزانن و ڕەنگە هەندێكیش گەواهی بەشێك لە ڕووداوەكە بدەن، ڕوون و ئاشكرایە كە بە سەرپەرشتی و بەرپرسیارێتی نەوشیروان مستەفا و بەیاری سەركردایەتی یەكێتی بەڕێوەچوو. ئەوانەشی خەڵكی شاری سلێمانی نین و نەیانبینی یان نایزانن یان تەمەنیان ئەو كات ڕێی پێ نەدان و ئەم مژووەیان لێ شاردراوەتەوە، لانی كەم با ئەمە بزانن:
دوای هەڵبژاردنی شارەوانیەكانی سلێمانی و دەوروبەری لە ساڵی ٢٠٠٠ دا كە حزبی كۆمۆنیستی كرێكاریی بەشداری تیا كرد و كاندیدی بەرچاومان هەبوو وە ئەمەش دەنگدانەوەی باشی لەناو جەماوەردا هەبوو، حزب لە ئەنجامەكانی هەڵبژاردن ناڕازی بوو وە بە بەیانێكی سیاسی ناوەڕۆكی نائازادانەی هەڵبژاردنەكان و ئەو هەموو ساختەكاریەی تیای ڕوویدا خستەڕوو و ڕاپۆرتی كۆتایی لەگەڵ حزبەكاندا واژۆ نەكرد و دانی پێدانەنا. ئەم سیاسەتە و هاوكاتیش سیاسەتی ڕادیكاڵانە و پشتەوانەی سەبارەت بە ژیان و دۆخی خەڵكی كرێكار و زەحمەتكێش و سەربەخێیی كوردستان و یاسای یەكسانی ژن و پیاو بوونە مایەی ڕقهەستانی یەكێتی نیشتمانی كوردستان، كە ئەو كات نەوشیروان جێگری سكرتێری بوو. لە مانگی ٣ ی هەمان ساڵدا بە

ئیمزای نەزەری عەلی ئەکبەر، کە ڕاوێژکاری یاسایی ئەنجومەنی پارێزگای سلێمانی بوو، ڕسوانامەیەکیان "دەعوانامەی یاسایی" لە دژی حزب دەرکرد کە خاڵە سەرەکیەکانی سەبارەت بەوە بوو کە ئەم حزبە داوای سەربەخۆیی کوردستان ئەکات و ئەمەش لەگەل یەکپارچەیی خاکی عێراقدا نایەتەوە و ئەم حزبە داوای یەکسانی ژن و پیاو ئەکات ئەمەش لادانە لە شەرع و دەستوری عێراق. وە سێ کادری لێ زیندانی کردین.

بەڵام ئەم دەعوانامەیە زۆر لە ڕسوا ڕسواتر بوو لەوەی لایەنگری بێ پەیدا ببێ و لە ڕووی سیاسی و کۆمەڵایەتیەوە یەکێتی تووشی شکستێکی گەورە بوو. تاکو وەکو مارێکی سێ خۆی هەڵگرت بێ جێبەجێکردنی پیلانی سەقڵی بەعس کۆماری ئیسلامی ئێران_یەکێتی. پلانێك کە شەخسی نەوشیروان سەرپەرشتی کرد، بە پشتیوانی سەرکردایەتی یەکێتی، و لە هەفتەی یەکەمی مانگی تەموزی ٢٠٠٠ دا بارەگاکانی حزبی گەمارۆدا و ئاو کارەبا و هێڵی تەلەفونی لێ بڕی، چەندین هەڤسۆاو و خۆزان و کەسوکاری ئەندام و کادرانی حزب کە بێ بەسەرکردنەوە ئەهاتن بێ بارەگاکانی دەستگیری کردن و تەقەی لە خۆپیشاندان ئەندامان و لایەنگران کرد و...هتد. لە کاتێکدا کە وەفدی باڵای حزبمان لەگەڵ شەخسی خۆی دانیشتبوون، هاوڕیانمان کە لە بازاڕەوە خواردنیان کڕیبوو و ئەیانهێنایەوە بێ بارەگاکان لەبەردەم ئەمنە سوورەکەی عەقاری کەوتنە کەمینیانەوە و چواریان لێ کوشتن و هاوکاتیش بە قەناس یەکێك لە پاسەوانەکانی کۆمیتە ڕابەریان کوشت. هەر لەو کاتەدا حەریقیان هێنابوو بە پەلە جادەوبانی بە خوێنی هاوڕیان سووربوویان شتەوە و تەرمەکانیان بردە پزیشکی دادوەری، بەڵام نەیانهێشتبوو یەك لاپەڕیان لەسەر بنووسرێ و تەرمەکانیشیان نەدایەوە بە کەسوکاریان. هێشتاش کەوتنە هەڕەشە لە خێزانەکان و هاوڕیان کە گەر خۆپیشاندان ساز بکەن لە خوێنی هەڵئەکێشن و کارەساتی زیاتر ئەخوڵقێنن. لە کاتی پرسەکانیشدا دەوری ماڵەکانیان بە هێزی چەکدار تەنی بوو و تەنانەت کەوتنە تەعقیبی کەسانێك کە ئەوان پێیان وابوو سەرلەقە ئەکەن... تا ئێرە با بەس بێ و بەگەنامەکان هەمووی لەسەر وێبلاگی حزب دەست ئەکەوێت (http://www.hkkurdistan.org). ئەوان بەم ڕەفتارە ویستیان بەر بە هاتنەمەیدان و گەورەبوون و بەهێزبوونی کۆمۆنیزم بگرن کە لەسەر وەتەری هەژاری و برسێتی و بڵماڤیەکانی خەڵك ئاوازی شڕش و دەسەڵاتگرتنی کرێکارانی و خەڵکی بڵبەش ئەژەنی.

ئەمە مێژوویەکی زۆر دوور نییە و تاوانکاری ١٤ ی تەموز کە

ڕاستەوخۆ نەوشیروان دەستی تیا هەبوو، یەکێتیش دواتر کە لێیان بوو بە "ئۆپۆزسیۆن" لێی کەوتنە تەقە و لە تەلەفزیۆنەکەیانەوە بە "تیرۆریست ناوبران" (https://www.youtube.com/watch?v=dObWcMCzHpk&feature=share).
جا با جارێ دووڕوویی سیاسی یەکێتیش لەولاوە بوەستێ کە ئێستا ئەم "پیاوە تیرۆریستە" بەو "پیاوەی دوای مردنی لە دایك بوو" ناوئەبرێت (http://www.gksat.tv/details.aspx?jimare=42861&cor=Kurdistan).
بە جیالەوەی کە تا کاتێکیش لە ژیاندا بوو ئەمە هەخنەی سیاسی خەمان لەو زاتە نەشاردۆتەوە، بەڵام مەرگیشی وامان لێ ناکات دەستمان بلەرزێ قسەی سیاسی و هەخنەی سیاسی لەو کەسە کە سەربە بزووتنەوەی ناسیۆنالیزمی کوردە بخەینە بەردەم جەماوەر، چ بەوانەوە کە لایەنگری هەسمی و ناهەسمی ئەو بوون و هەن و چ خەڵکێکیش کە لە خۆشەیاڵی یان بۆبەدیلیەوە جادوی ئەم کاریزمایەیان لێکراوە. جا دووبارە تەحەمولتان هەبێ و با چەند لاپەڕەیەکی کەمی مێژووی دوور و نزیك هەڵبدەینەوە.

ئاوەڵکی کورت لە مێژوو

لە کەس شاراوە نییە کاتێك ئەو حزبانە لە شاخ بوون جێگاوەڵگای پێشمەرگەیەکی سادە و سەر بە خێزانی هەژار و کرێکار و زەحمەتکێش جیاواز بوو لە هی سەرکردەکانیان. ئەمانەی دوایی لە شوێنی گەرم و بەرگی پێشتە و ئیمکانیەتی باشدا نوقم بووبوون. هەرچی پێشمەرگە سادەکانیشە پێستیان بە سەرماوسۆڵەی زستان و قرچەی گەرما سووتاو و وشکەتاوو بووبوو. ئەمە مەسەلەیەکی بینراو و هەستپێکراو بوو بەڵام لەبەر بوونی دوژمنی دێندەی بەعس سەرنج لەسەر ئەم قێشتە دورخرابۆوە و ونکرابوو. هاوەڵێیەك کە کاتی خۆی سەر بە کۆمەڵە بووە و چەند گەنجێك بوون ڕادیکاڵتر و ڕوانگەی چەپیان هەبووە و نەیار بوون بێ سیاسەتی باوی کۆمەڵەیە، گەڵایەوە کە بانگ کراون بێ لای نەوشیروان دیارە بە مەبەستی لێپرسینەوە لەو بڕیارەیان. کە چوونەتە ژوورەوە بینیویانە لە خانوی گەرم وگوڕدایە و بەبەشیش نییە لە ویسکی خواردنەوە و جگەرەی ڕەسمان کێشان. بەڵێ ئەو ئاوها لە مەیدانی سیاسەتدا بووە و هێشتاش محاسەبەی ئەمانی کردووە کە بڕیاری لەگەڵ کۆمەڵەدا ئەکەن. ئەو هەرچەندە جلی کەتافی و پاتەی لە پێدابووبێ، لەو ڕاستیە کەم ناکاتەوە کە بەشوێن بەرژەوەندی چینێکی تەوە بووە و وەك خۆشی دواتر دانی پێدانا هەرگیز مارکسی نەبووە. خۆهەڵواسینی ئەو بە مارکس یان

چەپگەراییەوە لەوەوە سەرچاوەی گرتووە کە ئەوەم بزووتنەوەی چەپی بەرژوازی وەك مەدیلەك باو بووە ئەو ئایە لە ئامانجە شاراوەکانیەوە بپچڕ. لەلایەکی تریشەوە بە سەرکردەیەکی پێپلیستی وەك نەوشیروان ئەوە سەیر نییە بە سەروچاوی خاوی و پاتەلاسیکەوە خەی نیشان بدات تاکو مەرامی تر بەرتە پشەوە. بەوانامەی ئەندازیاری مفاوەزات هەر لەگەڵ ئەو بەعسەدا کە دوژمنی پشمەرگە هەژارەکان بوو بەشکی بەم کەسە ئەبات. مەگەر بزووتنەوەی گانیشی بە هەمان مەبەست نەبردە نێو کانە تەسکەکانی هەژارانەوە تا بییکات بە دیوەخانی دەسەاتی بەرژوازی کورددا؟ دواتر دەمەوە سەر بزووتنەوەی گان. تا ئێرە بە کورتی کە چەن لە کەمەگای کوردستاندا دەرکەوتنی چینەکان لەوکاتەدا لە شارەکاندا مەیلی چەپ و چەپگەرایی بەهێزکردبوو، بەرژوازی کورد ئەیویست تای تەرازووەکە بەلای خێدا سەنگین بکات و چەپیش هەوڵی ادیکاڵکردنەوەی ئەدا. بە بەرژوازی بوونی ''سەرکردەی خاکی'' پێویستیەك بوو تا بتوانێ ئەو کارە بکات. دەرکەوتنی باوبوونەوەی موك و ماەکانی لەم دواییانەدا و گواستنەوەی پشکەکانی بە بنەماەکەی پوچی ئەو دیعای خاکی بوونە بە شنی دەرئەخات.

کەمك لەوەش واوەتر بین ئەتوانین بپرسین چنە ئستا کەس نە لەناو یەکتی و نە لە شونکی تر باسی تەوروەشاندنەکەی جەبار فەرمان و پلانەکەی نەوشیروان لەو کاتەدا ناکات لە دژی وریا؟! هەر ئەو کاتە و لە شاخ نەوشیروان چی بە مەلا بەختیار نەکرد؟ ئاشکراترین و دیارترین مەسەلە کە خوقاندنی کارەساتەکانی قناقا و پشتئاشانە و تا ئستا چەندین بەگە و بابەت لەسەریان باوبتەوە کە بەسەرکردایەتی نەوشیروان ئەنجامدراوە. زر بەکورتی و لەزر شون تمارکراوە: کاتك کە چەند ژکی کەم تپەیبوو بەسەر کەوتنی یەکتی و حزبی شیوعیدا لە سای ۱۹۸۳ دا، و لە یەکی ئایاردا هزکی پشتەوپەرداخی یەکتی کە وەك شایەتحاەکان ئەیگنەوە لەبەرئەوەی یەکتی کەوتنی کردبوو لەگە بەعسدا، داویانە بەسەر ئەو ناوچانەی کە بارەگاکانی حزبی شیوعی ل بووە لە پشتئاشان و ئەو کارەساتە خوقاوە کە نزیك بە ۷۰۰ پشمەرگەی شیوعی کوژراون (http://rhewal.com/sorani/?p=35205).
کەمك لەوەش واوەتر بین ئەتوانین بپرسین چنە ئستا کەس نە لەناو یەکتی و نە لە شونکی تر باسی تەوروەشاندنەکەی جەبار فەرمان و پلانەکەی نەوشیروان لەو کاتەدا ناکات لە دژی وریا؟! هەر ئەو کاتە و لە شاخ نەوشیروان چی بە مەلا بەختیار نەکرد؟ ئاشکراترین و دیارترین مەسەلە کە خوقاندنی کارەساتەکانی قناقا

و پشتئاشانە و تا ئێستا چەندین بەڵگە و بابەت لەسەریان بڵاوبۆتەوە کە بەسەرکردایەتی نەوشیروان ئەنجامدراوە. زۆر بەکورتی و لەزۆر شوێن تۆمارکراوە: کاتێک کە چەند دەزگایەکی کەم تێپەڕبوو بەسەر دەسکەوتنی یەکێتی و حزبی شیوعیدا لە ساڵی ١٩٨٣ دا، و لە یەکی ئایاردا هێزێکی پێشتەوپەرداخی یەکێتی کە وەک شایەتحاڵەکان ئەیگێڕنەوە لەبەرئەوەی یەکێتی دەسکەوتنی کردبوو لەگەڵ بەعسدا، داویانە بەسەر ئەو ناوچانەی کە بارەگاکانی حزبی شیوعی لێ بووە لە پشتئاشان و ئەو کارەساتە خوێقاوە کە نزیک بە ٧٠٠ پێشمەرگەی شیوعی کوژراون (http://rhewal.com/sorani/?p=35205)

هیچ کاتێک بە بەڵگەوە ئەم کارەساتە هەتنەکراوەتەوە و هیچ دادگایەکیش نە تاوانەکان و نە بڕیتاوانیەکانی نەسەلماندووە. بەڵام ئەوەتا ئەوانەی کە ئەو کات پێشمەرگە یاخود بەرپرسی سەربازی بوون بەمجۆرە ئەیگێڕنەوە. بەڵام وێنەکانی سورداشی سەرانی کوردایەتی، بە تاهەبانی و نەوشیروانیشەوە لەپاڵ عیزەت دوری و عەلی کیمیاییدا زۆرتر سەنگەکە بەلای دەسکەوتن و تاوانباریدا قورس ئەکەن.
ئیتر ئایا پێویست ئەکات زیاتریش لەمە بە مژووداڕبچینە خوارەوە و ئەو تۆمەتانەی کە تاهەبانی بە ئاشکرا و لە کۆنگرەی یەکێتیدا دایە پاڵ ''کاکە نەوە'' کە هەکارێک بووە و دەستی بووە لەوەی کەمپینی ئەنفالە بەدناوەکان لە کوردستاندا لەلایەن بەعسەوە بکرێ بەوەی کە پێشلەشکری بێ سوپای کۆماری ئیسلامی ئێران کردووە بێ سەر چاوە نەوتەکانی کەرکوک بهێنینەوە سەر مێزی باس؟ خێش ئەوەیە پاشخانی سیاسی ئەم سەرکردانەی بڕژوازی کورد یەک لە یەک پێ تۆمەت و تاوانتێرە و هەر خێشیان لاپەڕەکانی یەکتری هەڵئەدەنەوە. بەڵام جەخار کە، مارکس وتەنی، چونکە دادگاکان ئامڕازکن بێ پاساوهێنانەوە و یاسادانشتن بێ پیسی سیستم و یاساکانی خێیان، بەردکی گەورە ئەخرێتە سەر ئەو مەلەفە هەزار لاپەڕەییانە. کاتکیش مەرگ ئەیانباتەوە لەگەڵ خێیان تەواوی ئەو مەلەفە ئەبەنە ژێرگڵ.
بە وتنی کورتەیەک و ڕاستیەکەی لەم فرسەتەدا تەنها دەڕپک لە دەریای ڕاستیەکان، ئەبێ هەموو کەسک وادار بکات بیر لەوە بکاتەوە ئەم کاریزمایە و ئەم سەرکردەیە بێ کێ بووە و بێ کێیە؟ گەر ئامانج لەم کارنامە و ئاکتە سەربازی و سیاسیانە بێ بەدەستهێنانی دەسەڵاتی داراکان، خاوەن کشک و سەرمایە گەورەکان نەبووبێ بێ چی تر بووە؟ با بێک زیاتر وردبینەوە.

ئێستا گەر شاخ و پێچ و پەناکانی کە ئەو کات نە ئینتەرنێت و نە تەڵەکۆمەڵایەتیەکان بوونی هەبووە، لە دوو تۆی خێدا لاپەڕەکانی

ئەم مژووەی بۆ شاردرابۆتەوە، ئەی هاتنە شار و گرتنە دەستی دەسەڵاتی بزووتنەوەی کوردایەتی و بۆرژوازی کورد چی لە هەگبەکەیدا هەڵگرتووە؟ ئیتر ئەمە شتێك نییە کە بتوانرێ وا بە ئاسانی بشاردرێتەوە! من و هاوڕێکانم کە خەمان لە کێمیتەکانی ئاپەڕیندا ڕێکخستبوو، کە لەلایەن ڕێکخراوە چەپەکانی ئەو کاتەوە سازدرابوو، هاتینە سەرجادە و لە دژی بەعس ئاپەڕین و دەسپێشخەری پێکهێنانی شوراکانمان کرد. ئێمە بەو هێز و ئامادەییەوە کە هەمانبوو ویستمان پێش بە هاتنەوەی بەعس بگرین بەڵام دیار بوو کە نەمانتوانی و بە داخەوە لە هەوڵەر و لە کەرکوك و چەمچەماڵ و سنووری سلێمانی سەرەڕای ئەوەی هەندێ هاوڕێمان گیانیان لە دەستدا، بەعس بە کۆپتەر و هێزەکانیەوە هاتەوە ناوشارەکان. ڕێك لەو کاتەدا سەرانی کوردایەتی بە هەموو باڵەکانیەوە ماچکردنی لاملی سەدام و ژێمی بەعسیان لاپەسەندتر بوو. بۆچی؟ چونکە مردنی خەڵك لەڕێگا و لە برسێتیدا و لە سەرمای شاخەکاندا و تەنانەت لاقەکردنی ژنان و منداڵانێك لە لایەن کەسانی چەکبەدەستی کوردایەتەوە لەو دۆخی ئاوارەییەدا دەستمایەیەك بوو بۆ ئەم سەرانەی کوردایەتی کە داوای بەشکردنی سەرمایە و پوڵێك بکەن کە لە عێراقدا لە چەرخاندنداا بوو. لەگەڵ هەموو ئەمەشدا دوای ئەوە هەرچی بۆ خەستەخانەکان پێویست بوو، هەرچی کارەبا و وزەی ئەدا، هەرچی ئامێری گرنگ هەیە هەر بە پاتە لاسیکەکانیانەوە ئاودیویان کرد و کردیانە بەشێك لەو سەرمایەیەی کە ئێستا لە ئازاندنەوەی قیللاکانیاندا بەکاریئەهێنن. کەسی دووەمی یەکێتی ئەو کاتە کێ بوو؟

زۆر پێویست ئەکات ژنانی فیمینیست، کە قردەلەی ڕەشیان بۆ مەرگی ئەو سەرکردە خاکیە لە یەخەیان داوە و زۆریان پێ خۆشە وەك ''ئەندازیاری موچە بۆینەوە بۆ کابانو'' بیناسێنن بیریان بخەینەوە مەفرەزەکانی کوشتنی ژنان لە دوای ٩١ ەوە لە ژێر ناوی کوشتنی ژنانی موخابەرات و بەدئەخلاقدا کێ دروستی کردن؟ مەگەر بەسەرکایەتی ئەم سەرکردە پاتەلاسیك لە پێیانە نەبوو؟ گەر یەك تۆزقاڵ دڵسۆزی فیمینیزمەکەیان بن و لە مەئساتەکانی لەشفرۆشانێك کە بۆ بژێوی منداڵەکانیان ملیان بەو سوکایەتیەی بەعس دابوو، وە ئەوانەشیان کە هەروەك لە کتێبی (ئێقیانوسێك لە تاواندا) دان بەوەدا ئەنێن کە بەهۆی هەژاری و شتی جیاوازەوە کەمەڵك بەرپرسی ئەمنی و مەدەنی خزاندوویانەتە ناو بازاڕی لەشفرۆشیەوە بۆوانن، ئیتر ئەبێ دوای سەینەوەی فرمێسکەکانیان عارەقی شەرمەزاریش بکەنەوە.

ئۆپۆزسیۆن

لەگەڵ توندبوونەوەی چەق و بۆزاری و نەفرەتی خەڵکی کرێکار و زەحمەتکێش لە دەسەڵاتی چەتەگەریی یەکێتی و پارتی و پەرەگرتنی بێبڕوایی بە سیاسەتەکانی ناسیۆنالیزمی کورد و حزبەکانی لە نێو خەڵکدا، تا ڕادەی ئەوەی بیر لە هەڵپەچانی دەسەڵاتی ئەم جووڵانەوەیە و حزبەکانی بکەنەوە، بزووتنەوەی گۆران وەك فریادەسڕك سەریهەڵدا. تا هەم ناسیۆنالیزم و دەسەڵاتی حزبەکانی ڕزگار بکات و هەم خۆی هەواس بەم نەفرەتەی خەڵکەوە و دواتر بە وەهمی چاکسازیەوە بیخاتەوە ژێر هەمان دەسەڵات و حکومەتەوە. بە دروست هاوڕێ خەسرەو سایە لە وتاری ''بزووتنەوەی گۆران چیمان پێ دەڵێت، ئاناتۆمی بەرژوا_ناسیۆنالیزم لە بەرگی چاکسازیدا، بەشی ١'' دا ئەڵێ: '' بزوتنەوەی گۆران و پێکهێنەرانی ئەم ڕەوتە کە پێشتر ڕۆلی سەرەکیان لەشکڕگرتن و هاتنەسەرکاری دەسەڵاتی ئیستادا هەبووە، بەو تایبەتمەندیەوە لەوانی تر جیا دەبنەوە کە لە خانەوادەی ناسیونالیزمی دەسەڵاتەوە داکەوتووە و پێی ناوەتە مەوقعی ئۆپۆزسیۆنکی ناڕازی و ڕەخنەگرەوە. ئەم شوێن گۆڕینەش بەناچار لەژێر کاریگەری ئاڵوگۆڕە کۆمەڵایەتی و چینایەتی و سیاسیەکاندا هەمان ڕەوتی ناسیونالیزمی تێقلیدی دوێنێی بەرگی ئەمڕۆی ڕیفۆرمخوازیەوە بەرجەستەکردەوە، تابتوانێ وەك حزبکی "جیاواز" و باڵکی تری بەرژوازی کورد، هێزی سنوری ڕواڵەتیانەی لەیزی حزبە بەرژوانالیستە تێقلیدیکان بکێشێ. بگومان ئامانجی سەرکیش لەم سنورکێشانەدا خۆهەڵخستنێتی لەبەردەم جوانوێی جاموێری و ناڕازی کوردستاندا و ڕاکێشانیانە بە ژێر ئاڵای باڵکی تری بەرژوازی کە بە زمانی چاکسازی و دیموکراسی و"گۆران"ەوە دەدوێ، تا تێجروبەی دەسەڵاتداریتی بەرژوازی کورد، لە لەدانی شۆشگۆڕانە بپارێزێ."

ئەو شتەی کە بە ناوی ئۆپۆزسیۆنەوە شکڵی پێدا هیچ نەبوو جگە لە هێشتنەوە و درێژەکێشانی دەسەڵاتی بەرژوا_ناسیۆنالیستی کورد کە لەسەر حسابی برسی و هەژارکردنی جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێش خۆی بنیاتناوە. ئۆپۆزسیۆنکی شکڵ پێدا کە دەستی ئیسلامیەکانی زیاتر گرت و هێنانیە ناو دەسەڵاتەوە. هەموو ئەمەشی بە ناوی پێژەی چاکسازیەوە گرت، چاکسازیەك کە دەستی ئیسلام و ئیسلامیزمی زیاتر کردەوە بەسەر سەری کۆمەڵگادا.
ئەوان خۆ کاریان گۆڕانکاریەك نەبوو. ببینن لەوکاتەوە چییان کردووە؟ ١٧ ی شوباتیان بە ئاژاوەگێڕی لە قەڵەمدا و کەچی دوایی

خەیان بە فرمێسکی دایکی گەرمیان و باوکی سورکەو و… هتدا هەواسی. ئەو کاتە کە دوای شۆڕشەکانی میسر و تونس خەڵکی کوردستانیش هاتبوونە مەیدان و بە شوێن ئاڵوگۆڕکەوە بوون، ئەو کاتەدا گۆران کارەکی کرد کە توانەیی خەڵک ڕوو بە ئاڵوگۆڕی شۆڕشگێرانە بگۆڕێت بە لانەوە و پاڵانەوەی بەردەمی دەسەڵاتی ناسیۆنالیزمەکی کورد کە کەوتبووە بەر قینی خەڵک. جەماوەری ناڕازی بە خۆشباوەڕی چاکسازی لە پەرلەمان و دەستاودەستکردنی دەسەڵات ساردکردەوە و بگرە لە هەر ئاڵوگۆڕکی شۆڕشگێرانە دووری خستنەوە.

ئەوە بوو دواتر و لە دوای بەناو هەڵبژاردنی ٢٠١٤ کە دەنگەکی زۆریان هێنا، چوونە دەسەڵاتەوە و ئیتر ئۆپۆزسیۆن بوو بە دەسەڵاتی بنکەفراوان. بەڵام دەسەڵاتێك کە بە شێوەیەکی واقعی لە جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێشەوە نەهاتبێتە دەرەوە و بەرژەوەندەیەکی چینایەتی تری هەبێ، خۆ ناتوانێ وەڵام بە قوتی خەڵک و شیری منداڵان و خانە بێ خەڵکی بێمەسکەن و بیمە بێ بێکاران و دابینکردنی ژیانی خانەنشینان و … هتد بداتەوە. دڵخی قەیراناوی کوردستان، کە دوای قەیرانی سەرمایەداری جیهانی هات، قەیرانی حکومەتی و دەسەڵاتی و ئیداری بە شوێندا هات و پێژەی ئاڵوگۆڕی دەستاودەستی دەسەڵات و حکومەتی بنکەفراوانیش وەك بڕقی ئاو تەقی. ئیتر باشە لەبەرامبەر شەقهەدانی پارتی لە پەرلەمان و نیشاندانی لولەی تفەنگ بۆ سەرکی پەرلەمان و پایمالکردنی هەرچی "موقەدەساتی پەرلەمانی و هەڵبژاردن" هەیە گۆران چی پێکرا و چی کرد؟ وە شەخسی نەوشیروان چی بکرا؟ ئەوەی کە هیچی بۆ نەکرا لەوەوە نییە کە پارتی و یەکێتی و دەسەڵاتی بڕژوازی کورد هیچی بەرامبەر ناکرێ، ئامانجی ئەوە نەبوو.
تەواوی گەمەی سیاسی گۆران و سەرکردەکەی یاریکردن بوو بە جگەوڵگای خەڵکی هەژار و هەژاریەکەیانەوە، درێژکردنەوەی تەمەنی دەسەڵاتی ناسیۆنالیزمی کورد وەك باڵکی بڕژوازی و وەڵامنەدانەوەی واقعی بە خواست و داواکانی خەڵك بوو. هێشتاش باسی ئەوە ئەکەن کە گوایە گۆران و سەرکردەکەی نوێنەری یاخود کارکەر بوون بۆ سۆکیولاریزم و ئازادی و ئازادی بیروڕا. خراپ نییە لێرەدا هەندێ شت بهێنینەوە یاد.

لەسەر ئازادی بیروڕا با باسکی ١٧ شوبات بکەین. من خۆم لە ئەنجومەنی سەرای ئازادی بووم. چەندەك وەك کەمێنیستەك کۆشەم لەگەڵ ئیسلامیە سەرسەختەکاندا هەبوو ئەوەندەش لەگەڵ هەسوڕاوە بەرچاوەکانی گۆراندا. ئاخر کابرای ئیسلامی بە ئاشکرا ئەیوت و

ئەیسەلماند کە لەگەڵ بڕچوون و پلانی ڕادیکاڵیانەی ئەمە کەمەنیستەکاندا نییە. گرووپەکانی ناخوازەکان نەیانئەویست ئەمە لە لێژنە بەرچاوەکاندا بین، حەزیان نەئەکرد ئەمە بەیان و ڕاگەیاندن و بەرنامەی داواکاریە هەنووکەیی و ستراتیژیەکان بنووسین. مینبەریان لە دەست ئەمە ئەفڕاند و ئەیاندا بە مەلا و ئیسلامیەکان. ئەوان بە ئاشکرا لەگەڵ هاوکێشانی نێوان ژنان و پیاوانی سەرای ئازادیدا بوون. وەزارەتی تر. ئێستا قسەکەم لەسەر هەڵسەنگاندنی خودی ١٧ ی شوبات نییە بگرە ئەمەوێ پرسیاری ئەوە لای خەڵك دروست بکەم کە ئاخۆ ئەم کارەی گرووپەکان ئەیکرد زەمینەیەك نزیکایەتی لەگەڵ ئازادیخوازی و سێکیولاریزمدا هەیە؟! مەگەر چ پێش ئەوە سەردانی سەرکردەکەیان بۆ مزگەوتەکان و کڕکردنەوەی مەلا و مێزەربەسەرەکان و تەنانەت پێستی سەرەکی دان بە هەڵسوڕاوە ئیسلامیەکان نەبوو؟ مەگەر چەمانەوە لەبەردەم ئیسلامیەکان و شێخ و مشایەخاکاندا و ماچکردنی قورئان و نیشاندانی ئەمەش لە میدیاکانیانەوە بۆ موقەدەسکردنی ئەو سەوابتە دینیانە نەبوو کە لای ئەوان موقەدەس و لای خەڵکی ئازادیخوازیش بێناوەڕۆك؟ ئایا پێداگری لە سەوابتی دینی و پەنجەگەورەبەرزکردنەوە بۆ مەلاکان و سەندنەوەی مینبەر لە سەرای ئازادی چ پەیوەندیەکی بە سێکیولاریزمەوە هەیە؟ مەگەر چاو لە ئەجێنداکانی مارتین لوثەری مەسیحیش بنوقێنین تاکوو ئەمەی کاکی سەرکردە بە سێکیولاریزم لە قەڵەم بدەین.

ئەمەی گرووپان و تاقانە سەرکردەکەی کردوویانە ڕۆك و ڕەوان کردنی هەژاری خەڵکی ستەمدیدە و بێکاری و نەداری خەڵکی و تەنانەت نەفرەتی خەڵکە لە دەسەڵات بە بارمتە و بوکەڵەی یاری دەستی دەسەڵاتی بۆرژوازی کورد. زۆری ناوێ تێبگەین لەوەی کە نەبوونی خواردن و شیر و دایبی منداڵانی جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێش و بێبەش بە هیچ جۆرێك پەیوەست نابێتەوە بە کێبڕوونەوەکانی سەرێڕەش و پیرمام و قەڵاچوالان و ڕێککەوتنەکانی ئەم هێزانەوە. نەوتی ڕەش و قەرز و دەعوا ساختەکانی دانا غاز و بردنی بەرهەمەکانی ئاسن و چیمەنتۆ و... ئەوانی تر مەسەلەی دانیشتەکانی ژووڕە داخراوەکانیان بووە نەك ژیان و بژێوی جەماوەری بێبەش.

کاریزما

کەسایەتیە سیاسیەکان ڕەنگدانەوە و زادەی ئەو بزووتنەوە کۆمەڵایەتی و سیاسیانەن کە لێیەوە سەریانهەڵداوە. لەسەرەوە نیشانمدا کە نەوشیروان سەربە بزووتنەوەی بۆرژوانالیزمی کورد بووە. بەڵام ئەو جادوە موگناتیسیەی ئەم کەسێتیە هەیبووە لە

چیدایە؟ ئایا پێشینی جلوبەرگێکی سادە و پاتە لاسیك ئێتنماتیکی ئەتوانێ مانای ئەوەی هەبێ کە ئەم کەستیە ئەبێ خۆشەویستی جەماوەری بەبەش بێ؟ ئاخر خۆ سەرك وەزیرانی فەرمانڕەوات و فەرمانڕەوا وەزیری فیسارە وەتیش بە پاسکیلەوە ئەچن بۆ دەوامی کارەکەیان. بەڵام لەولاوە کۆنتراکتی کۆمپانیایەك ئیمزائەکەن لەگەڵ کۆمپانیای فەرمانڕەوات کە سەر بە حەوزەی کاری هەرزانە و گەورەترین هێزی کار ئەچەوسێننەوە. بۆیاری بینینی بیمەکان و کەمکردنەوەی مافی خانەولانەو بەپارەکردنی خوێندن و کەمکردنەوەی بودجەی خەستەخانەکان... هتد ئیمزا ئەکەن. ئیتر خاکی بوون چ مانایەکی هەیە؟ نەوشیروان لەگەڵ کەسایەتیەکانی بەرژوازیدا جیاوازیەکەی ئەوە بووە کە بە جلوبەرگ و تەنانەت بە گرنگیدان بە پارە و سەروەت و سامان و کشك و هەبوونی پێژە خۆی دەرنەخستووە لەبەرئەوەی خۆی پێپلیستی (شەعبەوی) بووە. تەواوی جادوەکەش لەوەدایە کە بەوجۆرە چاوی کەسانێکی بەستووە کە سەرسام بوون پێی تا نەتوانن ڕاستی ئەوەی داکۆکی لە چ سیستمێك ئەکات ببینن. گەر ڕوو وەرگێڕانی ناڕەزایەتی و توڕەیی خەڵك بەرەو بڕتەی چاکسازی و دەستاودەستکردنی دەسەڵات وەك دەربازکردنی دەسەڵاتی بەرژوازی کورد لە شێش و ڕاپەڕینی جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێش نەبینرێت، یانی جادوی ئەم کاریزمایەی بەرژوازی گرتوویەتی. ئەو خەریکی ڕاپەڕاندنی ئەرکی سەرشانی خۆی بوو: لەلایەك بەرژوازی و وردەبەرژوازی ناڕازی لە دەسەڵاتی ڕەهای پارتی و یەکێتی کە ئیتر تەحەمولی ئەوەیان نەئەکرد بە تەنها بنەماڵەکان سەروەت و سامانی کۆمەڵگای کوردستان لوش بدەن، کۆبکەیتەوە و بەڕێنی پچڕینی پشك و سازدانی سیستمێکی وا کە بازاڕ بێ ''لیبراڵ بەرژواکان'' یش هەبێ کارێکی هەروا ئاسان نەبوو. پێشنیارەکانی لە جۆری بە نیشتمانی کردنی هێزی پێشمەرگە و بە موئەسەساتکردنی دەزگاکانی حکومەت و ... چی و چی کە بە ئاستەمیش خۆی لە جیاوازی چینایەتی و گۆڕینی ڕیشەکانی کۆمەڵگای کوردستان نەداوە، تەنها بۆ ئەوە بوو بازاڕێکی ئارام بۆ بەرژوازی کورد دابین بکات. لەپاڵ بوونی بەرژوازیەکی میلیشیایی خاوەن دەسەڵاتدا کە هەموو شتێك مافیایانە کۆنترۆڵ ئەکات، بۆ ئەو بەشە لە بەرژوازی کە ئەو لە پێشیانەوە بوو لە خەیاڵ زیاتر هیچی لێ سەوز نەبوو. لەلایەکی تریشەوە بۆ ئەوەی هێزێك بخاتە پشت خۆی و هێزهاوسەنگی نێوان خۆی و یەکێتی و پارتی بەرزبکاتەوە ئەبوا هەوڵی بەدەستهێنانی دەنگێکی زیاتر بدات. لەنێو زەرینەی کۆمەڵگادا بۆ ئەم هێز و دەنگە گەڵا، واتە لەناو کرێکار و زەحمەتکێش و خەڵکی نەبووی کوردستاندا. ئیتر خۆ ئەبوایە خۆی بە شوشەی شیری منانی ئەم چینە و عارەبانەی دەستگێڕەکان و پرچی سپی دایکانەکیەوە کە

هەکانیان بە دەستی یەکێتی و پارتی کوژرابوون هەبواس. کارێکی ئاسان نییە بتوانی جەماوەرێکی زۆر فریوی گەنکاری، ئەویش تەنها لەڕی چاکسازیەوە، بدەیت و لرفە و لورەی توەییەکەشیان بکەی بە تونێی سیستم و دەسەاتەکەی بەرژوازیدا، دەسەاتێك کە ئەمجارە خشی و ئەو توژە لە بەرژوازی نازیشی تیا بێ.

بەام حکومەتی بنکە فراوان پژە شکستخواردووەکەی ئەم بزووتنەوەیە بوو چونکە قەیرانکی ئابوری و سیاسی و حکومەتی و ئیداری کە بەرژوازی کوردی تکەوتووە ئەو ئەجندایەشی پچایەوە. ئستا هەموویان لەو قەیرانە سەراپاگیرەدا پەل ئەکوتن. بەرژوازی کورد یەکدەست نەبووە و نییە لەسەر چارەسەرکردنی کشەکان و وەامدانەوە بە مەسەلە ئابوری و سیاسیەکانی کوردستان. کوردستان بە کردەوە بووە بە بەشێك لە بازاێی جیهانی، بە تایبەتی بە هێی بوونی نەوت و سەرچاوە سروشتیەکانەوە. دیاریکردنی ئەم بازاەە لە دەستی بەرژوازی کوردا نییە. کوردستان وەك حەوزەیەکی هزی کاری هەرزان، حەوزەیەك و بازاەك بێ چەرخاندن و کەەکەی سەرمایەی جیهانی چاوی لێ ئەکرێ. بەرژوازی جیهانیش لەم ووە یەکدەست نییە چ جای بەرژوازی کورد. ئەمەی دواییان بە دەست خێی نییە پێی ئەخزننە ناو جەنگەکان و چەك پفرشتن و قەرزدارکردنی بانکی نودەوەتیەوە، ئەمیش ئەبێ هەموو ئەمانە بشکنتەوە بەسەر قوتی دەمی خەکدا.

هەربەیە دوای وەدەرنانی پەرلەمان و قوتربوونەوەی قەیرانی دەسەات لە کوردستان گەانیش پشنیار و گەچارەیەکی تری پێ نەبوو، باشترین گەکەوتنی دەباشان بوو لەگەێ هەر ئەو هزە نەیارەی دونیاندا کە پشتر زۆری نەمابوو ململانێی نوانیان بگاتە شەکی تری ناوخێ. بەدەنگی دواتری نەوشیروان و دەخاەتنەکردنی لە هاوکشە سیاسیەکان و تەنانەت جهشتنی کوردستان، لەو ''کاتە هەستیار''دا، وەك خیان ئەیەن، پەیوەندی نەبوو بە نەخشیەوە، بگرە بەبەدیلی و شکستی سیاسی و تەنانەت بنەومدیەك بوو کە بزووتنەوەکە دەمك بوو تیایدا کەوتبووە مەلە. بەخشینەوەی وەهمی هاتنەوەی ئەو گەمەکە ئەشەقنێ و موعجیزە ئەخوقنێ، بە ئەندازەی داستانەکانی زیوسی خواوەندی هزی گریکیەکان ئەفسانە دەرچوو.
ئەو کاریزما بوو بێ بزووتنەوەکەی خێ، بەرژواناسینالیزمی کورد. بەام کاریزمایەك کە تەنانەت لە خزانە چینایەتیەکەی خشیدا شکستی خوارد.

بۆئومەدکردنی خەڵك

لە دنیایەکدا کە جگەوەگای چینایەتی و مژووی کەسەکان لە ئەکرێ و کەسایەتی دەن کیشتیان لە دروست ئەکرێ بوونی خشخیاڵی خەڵك پێیان و هەتا هەوینەوەی ئەو خشخیاڵیەش ئەبێتە شتکی ئاساز. کاتك بە دەیان میدیا و نووسین و وتار و خوتبەی سیاسی و بەرنامەی سیاسی و... هتد ئامانجی چینایەتی کەسکیان، کە پشتر کەمکیم باسکرد، کردبێتە شتکی جیاوازتر و نەهێڕێ ئەوە ببینرێ و کاریان لەسەر بەلادابردنی ئەندشەی کەسەکان کردبێ، ئیتر نازناوی ''باوکی هەژاران'' و ''گاندی کورد'' و ''ماندێللای کورد '' و شتی تری لەم بابەتە ئاسایی دێتە بەرچاو. ئەژنشکان و بۆئومەدبوون لە دنیایەکدا کە دەوەکانی بارزانی و تاەبانی و چەك و تفەنگەکانیان هەژموونیان هەیە ئەبێتە نسیبی هەر ئەو خەکە هەژار و هەشووتە. ئاخر وکەشی مەسەلەکە وا بوو کە نەوشیروان بەرامبەر بەو دەوانە وەستابێوە. ئاخر ئەو پاەوانی بەرەنگاربوونەوەی ''دوژمنە خەیاڵیەکان'' بوو، وە هەر بە شون لەسەرکردنی خوددەی جەنگاوەرە پشینەییەکەی مەملەکەتەکەی خۆیەوە بوو. خراپ نییە جەماوەری بێبەشی خشخیاڵکراو دوای سینی فرمسکەکانیان چاوك بە ئەلبوم و کتبی ''موغامەرات ''ەکانی ئەو جەنگاوەرەدا بخشننەوە و لە خەونی وەهمەوە بگەنەوە بە بینینی دنیای واقع و استیەکان.

بڕژوازی هەمیشە بە شون دەمەزەردکردنەوەی وەهمەکانەوەیە و ئەیەوێ جەماوەری بێبەش لە نەشئەی سەرمەستبوونی تریاکە خەیاڵیەکاندا بن. لەپاێ ئەفیونەکانی تردا ئەفسانەسازی لە کاراکتەرە سیاسیەکانی سەر بە چینەکەی خۆیدا چەکی کارامەیە بە دەستیەوە تاکو کرکاران و جەماوەری بێبەش لە مەملەکەتی وەهم و خەیاەکاندا بهێتەوە و استی ەگای زگاربوونی چینایەتی خیان نەبینن. بەام بورجك کە خی لار بوو هەزاران ئەفسانەش ناتوانێ استی بکاتەوە.
بەهەرحاێ کردنی قسەی سیاسی و گرتنی ەخنەی سیاسی لە بزووتنەوەی گان و کەسایەتیە سەرەکیەکەی تەنها کاری ئستای کمنیستەکان نییە. لەپاێ ەخنەمان لە دەسەاتی یەکتی و پارتیدا هەمیشە گانیشمان داوەتە بەر ەخنە و ئەجندای ئەو بزووتنەوەیەمان خستەتە ژر پرسیارەوە. کەسانکی کە سەرکردایەتی ئەو ئەجندایەیان کردووە بەر هەمان ەخنەمان کەووتوون. پداگری ئستاشمان کمەك ئەکات بەوەی کمەگا وەك خی ببینین، چینەکان و ململانێی چینەکان و ئەوەی کەسەکان لە کوی خەباتی چینایەتیدا و لەپاێ چ

بەرژەوەندیەکی چینایەتیدا وەستاون ببینین.

ئێستاش کاتێك ئەم لاپەڕانە هەڵدراونەتەوە هێشتا لایەنەکانی بەرژوازی هەوڵی زیاتر گەورەکردنی کەسایەتی یەکەمی گیان ئەدەن. ئێستاش داتای واقعی موڵك و ماڵەکانی کە بۆ نەوەکانی و بزەەتنەوەکەی ئەمنێتەوە بە ڕوشنی و شەفافی (شەفافیەتێك کە گوێی خەڵکیان پێ کەڕ کردووە) لەبەردەستی کەسدا نییە. هێشتاش دادگایەکی شۆڕشگێڕانەی جەماوەری کرێکار و زەحمەتکێش نەهاتۆتە بوون تاکو مەلەفی تاوانەکان و تۆوگلان لە کارەساتەکان و دەستبەسەراگرتنی سەروەتی کۆمەڵگا لەلایەن سەرانی بەرژوازی کوردەوە، بەم کەسایەتیەشەوە، یەکلایی بکاتەوە. ڕۆژێك هەر دێ کە وردودرشتی مەلەفەکانی ١٤ ی تەموز و قۆناقا و پشتئاشان و شەڕە ناوخۆییەکان و کوشتنی ڕۆژنامەنووسان و دەوڵەمەندبوونی سەرانی بەرژوازی لەسەر حسابی مردنی خەڵکی کرێکار و زەحمەتکێش بە نەخشی و برستی و نەبوونی و بێکاری و هەژاری لێپێچینەوەیان لێ بکرێ و سزای خۆیان وەربگرن گەر مەرگیان نەکەوتە پێش ئەوە. ■

١٣ ی تەموز، ٢٠١٧

باجی جیانووسین: ئازموونی سەباح نەجدەر ... د.ئەحمەدی مەلا

شیعر لای سەباح رەنجدەر لە شیکلی جیهانێکدایە، کە نە سەرەتای دیارە نە کۆتایی، بەکو لە پەەی جوانیی، لە دەنگی نامۆ، لە بزاوتێک، لە ئاماژەیەک، لە ساتمەیەک، لە بیرەوەرییەک پێکهاتووە؛ لە کۆتاییدا، هەموو شتێک لای شاعیر دەبێتە ماددە و مایەی شیعر. رەنگە باس لەسەرەتایەك بکات، بەڵام سەرەتایەکی زەمەنی نییە، بەکو لە ئێستایەک پێکدێت، کە زەحمەتیشە دەستی بەسەردا بگرین. لە زمانی ئینجیلەوە ئەوە فێردەبین کە (لە سەرەتادا وشە هەبوو)، ئەگەر (وشە) مەبەست لە کردەی خەلق بێت، ئەوە بە (کردار)یش دەکرێت لێکبدرێتەوە, بەڵام لە ژێر زمانی شاعیر ئەوە دەخوێنینەوە کە (لە سەرەتادا تەنیا جوانیی هەبوو). جوانیی لای ڕۆمانسییەکان دونیایەکی

خەیاڵییە، دونیایەکی دووڕەدەستە, بەکو لە زڕباریشدا، ئاوەتەی مەرگیش دەبڕت. هەر ئەو جوانییەیە، دواتر رامبە بە (تاک) دەیچونێت.

لۆژیکی شیعر، لە سەر نالۆژیک بەندە، جیهانیئەم شاعیرە وەکو نارنجۆکێک هەپرووین بە هەپرووین بووە، هیچی بەسەر یەکەوە نەماوە، پارچەکانی جارێکی دی مەحاڵە پێکەوە گرێ بدرێنەوە، بەڵام هەر پارچەیەک خۆی لە خۆیدا پێکهاتەیەکی شیعرییە. ئەم جیهانە ئینسان تووشی گۆژبووین دەکات، ئەو گۆژبوونەی کە رامبە دەیویست دەستی بەسەردا بگرێت. ئایا ئەم کردەیە بە شیعر ئەنجام دەدرێت، ئایا شاعیر دەتوانێت ئەم جیهانە لەیەکترازاوە، لە یەکداماڵاوە جارێکی دی بداتەوە دەم یەک و وەک سەنعەتکارێک، هەوڵی ئەوە بدات برین و شوێنەواری ئەو ئازارانە بسڕێتەوە؟

شیعر دەستی لەسەر شانم دانا
گوتی لە دووڕەوە هاتووم و نەزرم لە خۆم گرتووە
نیشانەی زیندووکردنەوە بناسم

شاعیر زۆر خولیای جیهانی خۆیەتی، هەست ناکات کە کات تێدەپەڕێت، هەست ناکات کە دەرەوە کاریگەریی بە سەر ئەزموونی ئەوەوە هەیە، بە پێچەوانەوە رەنگە بیەوێت، جیهانە شیعرییەکەی خۆی ببڕێتە مەرجەع، نەک ئەزموون، بۆیە هەست بە گۆڕانکارییەکی بنەڕەتی لە دەقە سەرەتاییەکانی و دەقە تازە نووسراوەکانی ناکەین. جیهانی شیعریی ئەو بە بێ کەڵک دروست بووە؛ رەنگە بواریشمان نەداتێ هەناسەی تێدا بدەین. وەکو ئەوەی ئینسان لە دوا ساتەکانی خۆیدا بژێت و ئەوەی دەمێنێتەوە تەنیا هەر شیعر بێت. بەرجەستەکردنی ئەو جیهانە بە بێ خاک، بە بێ وشەگوڵ، بە بێ مەسافەی نێوان وێنەکان، بە بێ سپێتی، بە بێ پەنجەرە و دەرگا. جیهانێکی سیخناخە بە خودی خۆی. دەق جێگای واقیع دەگرێتەوە.

وەك یەكەم ڕۆژی چوونە قوتابخانە لافاو لێو جێگەیە نیشتەوە خوداناس بە دەستنوێژ گرتن دەچنە سەری ئەو شەقامانەی هاتوچۆیان لە بەستراوە ڕێكخراوی جانەوەران بە دەستە بەدەكانیان ڕووناكییان لە بن دروشمەكانیان درزن كرد

ئەم جیهانە سوریالیئامێزە، لەهەمان کاتیشدا لەکاتیشە، بە تێرم و موفرەدەی دەشتی دزەیی ئاوس دەبێت، بە ئاماژەیەکیش بێ فەزای دەشتی هەوڵێر کۆتایی دێت؛ پانتاییەکی خاوە، دووبارەبوونەوەی خودی

خۆیەتی، کەمێک هەست بە رەتابەت دەکرێت، بەرجەستەکان لە نێو دژایەتی و بە دژایەتی خۆیان دەژین. هیچ شتێک لە کۆتاییدا، پەیوەندی بە هیچ شتێکەوە نەماوە. هەموو (پنت)ێک سەربەخۆییەکی تەواوی هەیە؛ بۆ خودی خۆی واقیعێکە. شاعیر کەس ئاشت ناکاتەوە، بانگەشەی کەس ناکات، قسە لە گەڵ کەس ناکات، نایەوێت دەمی ئاراستەی هیچ کەسێک بکات. ئینسان لە دەقی سەباح ەنجدەردا، بە بێ هیچ ئاراستەیەکی دیاریکراو هەنگاو دەنێت.

لە ژووری زیوانی خەم گ پانێکی گشتیم چ و قەرەباغ

بۆیە لای وی، بەرجەستەکان، ماددەکان، چ سروشتی بوونبتن، چ ماددی رووت، کەوتوونەتە هەرەکەت و گیانیان لەبەرە. زمان لە سەر هێڵی بەیانی ئاراستەکراو بەکار نەهاتووە، بەڵکو لە ئاماژە، هەندێ جار ئەو ئاماژەیە بۆ خودی خۆی گەیاوەتەوە. ئەم جۆرە شیعرە لە نێو ئەدەبییاتی کوردیدا، رەنگە خوێنەری زۆری نەبێت، چونکە دەیان دەیەیە، شیعریان بەوە راهێناوە کە (سیاسی) بێت و حەماسییانە بێتە دەنگ، پەیامی هەڵوێستبازیی هەبێت، لە یاوەر و موورید و چەپڵە بگەیت؛ یان (رۆمانسی) بێت، ختووکەی هەستە چەپکراوەکان و داپڵەسراوەکان و مەحرووماکان بدات، ئەرکی کۆمەڵایەتی و سایکلۆژی ببینێت، تەنانەت هەندێ جار وەکو وێنەی (پۆرنۆ)ی لێ بێت، لە پێناو فێنککردنەوەی دەروونێکی گرگرتوودا بەکارهاتبێت. سەباح ەنجدەر لەم دیدەوە دژە شیعر دەنووسێت.

ئەم دژە شیعرە دەمێکە لە نێو ئەدەبییاتی کوردیدا دەنووسرێت، نەیاری لە یاوەر زۆرتر. هەندێ جار تۆمەتی ئەوەی دەدرێتە پاڵ کە لە پاشەڕۆی رێتۆریکی تەقلیدی نەهاتۆتە خوارێ، بۆ پەردەی گوێی کوردان قورس و بەدفەساڵە، هەندێ جاریش گومانی ئەوەی لێدەکرێت کە دیمەنی دڵفڕێنی خەیاڵیی ناکۆشێت و دەمێکیش بە لاترازاو لە سیاقی گشتیدا دەخوێدرێتەوە.

ئەم تۆمەتانە هەند راستن، ئەگەر نووسین وەکو تەقلیدێکی قوتابخانەیی سەیر بکرێت، نەک وەک ئافرێندراوێکی تاک. بۆیە دەبینین، ئەگەر لای شاعیر ئاماژەیەکیش بۆ جەستەی ژن کرابێت، ئەوە تەنیا هەر بەم جۆرە بە ژێر قەڵەمی شاعیردا تێپەڕیوە :

ئاو چاوی کوڕ نەبوایە بڵێشی نەرمی کیژان وشك نەدەبووەوە

یان ئەگەر بێت و ئاماژەیەک بۆ شەی ناوخۆ و شەی براکوژییەکانی دوای راپەڕینیش کرابێت، ئەوە شتێکمان پێ دەڵێت، کە رەنگە تەنیا

ئەو کەسانە درکی پێ بکەن کە لە نزیکەوە ئاگاداری بارودۆخەکە بوونە. بە شێوەیەک لە شێوەکان ئاماژە بێ دوو لەقلەقەکەی سەر منارەی مزگەوتی خانەقا دەکات. ئەو دوو تەیرە وەکو لە ئەبەدییەتەوە هاتبێتن و لە سەر ئەو منارەیە نیشتبێتنەوە. لە تەیرێتی خۆیان کەوتبێتن و بووبێتنە رۆحی زیندووی شارەکە, بەڵام مەخابن ئەم رۆحە بە دەستی (نیشتیمانییەک) وەکو نارنجێک هەپرووین بە هەپرووین دەبڕێت. شاعیر بە تەوزمێکەوە باسی لێوە دەکات. هەوڵێری دڕین دەبڕێتە باڵندەی دڕین. کێ کێنترە: پیرەێ حاجی لەقلەق, یان شاری هەوڵێر؟ بێگومان لە کوشتنی باڵندەدا پەیامێکمان پێ وتراوە: (کوشتنی شار و ئینسان و شارستانییەتە). ئینسان بە تاقی تەنیا بە هیچ جۆرێک ئیمکانییەتی ژیانی نییە لەسەر ئەم خاکە بریندارە.

نیشتیمانییەك باڵندەی دڕینی هەوڵێری کوشت

هەروەها دەبێت ئاماژە بێ خاڵێکی دیکە لە شیعری ئەم شاعیرەدا بکرێت، ئەویش زمانی سیحرە. شیعر و سیحر دوو دەستەخوشکن، بەکو دوو جمکانەن. ئەوەی بە کردار ناکرێت، بە خەیاڵ ئەنجام دەدرێت. ئەم دوو جمکانەیە پێکەوە سەریان هەڵداوە و پێکەوەش هەڵدەکەن. دەبێت ئاماژە بێ ئەوە بکەین کە سەرهەڵدانی زمان لە پێناو سیحرکردن بووە. سیحرکردن لە گەردوون، لە شتە بینراوە و نەبینراوەکان. واتە: ئاشتکردنەوەی دونیا لە رۆگای زمانەوە، هەبەتە شیعر نزیکترین زمانی ئاشتکردنەوەیە. شیعر شەکە لە پێناو ئاشتکردنەوەدا.
سەباح ەنجدەر شاعیری سرکە، ئەو وەکو ئەکرپاتانەی گەمە بە وشەکانی دەکات، لە پێناو سینەوەی ئەو نەوەندە، شاعیر گەمەیان پێدەکات کە واقیع لە زمان جودا دەکاتەوە، هەوڵدانکە بێ رووخاندنی ئەو پردانەی کە ئینسان لە زمان جودا دەکەنەوە. گەانەوە بێ زمانی منداڵیی، بێ ئەوەی منداڵ و زمان ببنەوە بە یەک جەستە. ئیتر شتێک نییە بە ناوی فیکرەوە و شتێکی دیکەش بە ناوی زمانەوە، بەکو جەستە دەبێتە زمان و زمانیش وەکو جەستە هەسوکەوت دەکات. هەروەکو لە سەرەوەش ئاماژەمان پێی کرد، شیعر لای شاعیر لەسەر لێژیک بەند نییە، بەکو دژە لێژیکیش ئیش دەکات، لێرەوە وێنە کردن پانتاییەکی مەزن لە دەقی ئەم شاعیرە داگیر دەکات. ورنەی نەخشێک نا، بەکو چەماندنەوەی زمان بێ ئاستێکی دی، زمان ئەو ئاسنە گەرمبووەوەیە، کە شاعیر بە کەیفی خۆی دەیچەمێنێتەوە، پاشانیش کە سارد دەبێتە شیکلی سەیر و سەمەرەیان وەرگرتووە. هەڵدانی ماسی بێ حەوزی شووشە، بە هەڵدانی وشەیەک ناکات بێ ناو

رستە؟ :

ماسی هەدەدەمە ناو حەوزی شووشە

هەندێ جاریش بەرانبەر بە وێنەی سوریالیئاسا خوێنەر تووشی حەپەسان دەبێت, چونکە ئەم ئەکرێپاتکردنەوە دەگەیەنێتە ئاستێک، کە رەنگە دوا سنووری خەیاڵ بێت. خوێنەری کەمخەیاڵ تەواو بێزار دەکات.

دەمی بە قاقبقابی ئاسوودەیی گەرم کرد

یان

پێغەمبەران لە شەرمی ڕووناکیدا مردن

شاعیر دەستەواژە ئاینییەکان، ئاماژەکردن بێ پیاوچاکان و پێغەمبەران و ئەدەواتی بواری پیرۆز بەکار دەهێنێت، لە پێناو هەگەیانەوە، یان لە پێناو ئاراستەیەکی دیکە بەکاریان دەهێنێتەوە، یان ئەوەتا زمان دەبەستێتەوە بێ زەمانێکی دیرین، زەمانێکی بەسەرچوو و لە ژێر ڵێوەوە بە خوێنەر بڵێت ئەم دەقانە ڕەگوێشەیان هەیە. لەم هاوکێشەیەدا، ئینسان وەکو یەکەم کائین و یەکەم بوونەوەر و یەکەم بەرجەستە دێتە پێشەوە. ئینسان کائینێک نییە لە گەیانکارییە سروشتییە دێرینەوەکانەوە هاتبێتە کایەوە، بەکو سەرەتا ئەو دروست دەبێت، ئینجا ڕەگەزە بێ ئەژمارەکانی سروشت دروست دەبن. ئەم دیدە ئاماژە بێ تێرمی (ئیومانیسم) دەکات و لە هەمان کاتیشدا ڕەگەزێکی ئێرگانیکی دەقی سەباح ڕەنجدەرە.

ئاسمان لە دەمودووی هەور
پێش ئەوەی ببێتە
باران یان بەفر
تەرزە یان شەختە
ئێمەی دروست کرد

زێر ڕەگەزی دیکە هەن دەکرێت هەڵوێستەیان لەسەر بکرێن و بهێنرێنە زمان. خوێنەر دەتوانیت لە تێرمی (گەرم) بڕوانێت و لە سیاقە جیاوازەکانی وردبێتەوە. چۆن ئەم موفرەدەیە تێکهەڵکێشی وێنەی شیعری دەبێت و ڕەگورشەکانی لە قووڵایی چ خاکێکدا، تەیی و گەرمایی دەقۆزنەوە. خوێنەر, یان توێژەر دەتوانێت لەسەر چەند ڕەگەزی دیکە بگیرسێتەوە و زیاتر پەی بە دونیا شیعری شاعیر بەرێت, بەڕام ئەوەی جێی سەرنجە، ئەو جیا دەنووسێت و باجی ئەم

جیانووسینەش دیارە.

موعجیزە … پشکۆ ناکام

…..لە ووی سایکۆلۆجییەوە وا باوە کە کەسێک لە ناو خۆکا بە چی ناسرا، ئەم بە داپۆشینی، پێچەوانەکەی باس ئەکات، تا ڕادەیەکی ڕک ئەو دیوی خۆی نیشان بات، کەسێکی ڕەزیل و پیسکە زۆر باسی دست بەساوی خۆی ئەکات و چەن مەسرەف گرانی پارەی پێ نەهێشتوە، نەخوێندەوارێک حەز ئەکات دایمە لە پشتی چەن مایکرۆفۆنکەوە بە سەعات باس لە هەموو شتێک بکات تا پێی بوترێت خوێندەوار و لەبیق..ڕەنگە ترسنۆکیش زوو زوو باس لەوە بکات ڕەزانە لە چەن کەس هەئیا و چەن دانیشی زنجیری مودەعیە…وهتد..کەسانێکی پیلانگێڕە کە هەڵکوتانە سەر خۆکی تر پیشەی بێت، هەردەم باس لەوە ئەکات چەن کەس و خۆکانی تر هەر خەریکی پیلان و داشتنی کودەتان لە دژی..؛ سەرەکی بنەماڵە لەم خیسەتە سایکۆلۆجیە بە بڕش نیە و هەمیشە بە داپۆشینی کودەتاکانی دژی کەس و لایەنکانی تر زۆر باس لەوە ئەکات کودەتایان لەسەر کردوە یان کودەتایێک بەڕێوە بوە ، تازەترین نوکتەی " کودەتا" کانی بەرامبەر بنەماڵە و پارتی پاشکەی کرا بە ئەو نکتەیە بوو کە سەرەکی بنەماڵە لە بروسێل(بە عەرەبی بروکسل ئەوترێت)ی پایتەختی بەلجیکا لەبەردەم دوو ئێندامی کەی حەوسەدوپێنجا ئێندامی پارلەمانی ئەوروپا گۆڕایەوە کە "گۆران" کودەتای بەسەریانا کردوە..! پڕش ئەوەی زیاتر بچینە ناو ئەم باسە هەزڵیە، چەن کودەتایێک ئەخەینە ڕوو کە بنەماڵە و پارتی پاشکەی پەوەی ناسراون :

– کاتێک مەکتەبی سیاسی پارتی لە شەستکانا لەگەڵ سەرکی ئەوکاتەی بنەماڵە هاو هەوڵەست و بیڕوا نەبوو ، بنەماڵە بە هەزکی چەکدارەوە هێی کوتایە سەر بارەگا و حەشارگاکانی مەکتەبی سیاسی لە ماوەت و هەمویانی ڕاو نا و کردنی بە ئەرانا ، ئەوەی دەرچو ،دەرچو و ئەوەی دەرنەچو یا کوژرا یا گیرا..

– ساڵی1994 بەناوی سوەحی عەشایریەوە لە دەی "کۆکین" هەزکی زۆری بنەماڵە هەرشیان کردەسەر عەشیرەتی سوورچی و پاش قەتڵ و عام کردنی دانیشتوانکەی، ئەنفال ئاسا موەک و ماڵکان تاڵان کرا…

– دوای ئەوەی بنەماکە نەیتوانی بە هێز و توانای میلیشیاکەی خۆی ململانێکانی لەگەڵ "ی.ن.ک" یەکلایی بکاتەوە، لە31/ی ئابی 1996 سوپای بەعسی هێنایە سەر هەولێر و ڕۆژێکی ڕەشی وای لە مێژووی خۆی تۆمار کرد کە لەبیر ناکرێت..و بەم کودەتایەش بنەماکە توانی تا ئێستاش لە هەولێر بحەستێوە و دەستکاتی خۆی لەو کاتەوە بەسەر هەرێما بسەپێنێت..
– کاتێک لە هەڵبژاردنەکانا بنەماکە زانی لەبەردەم (گۆران)ا شکست ئەهێنێ لە سلێمانی ، هێزێکی زۆری میلیشیای زەڕقانی" دوای ڕزگارکردنی کەرکوک"!! هێنایە شارەکە هێنا بە هێرش کردنە سەر گردەکە، بەڵام لە ترسی ڕق و کینەی خەڵکی شارە حەیاتەکە ، و لەترسی شاربەدەر کردنیان نەیانتوانی ڕۆژ لە شارەکە بکەنەوە و گۆڕانەوە خزمەت سەرەکی بنەماکە…

…. ئەمانەی سەروە تەنها چەن نمونەیەکن، ئەگینا لە لابەلا کردنی کەشە زەر و زەبەنە عەشایەری و خێڵەکیکانی خۆی لەگەڵ ئەوانی تری ناوچەکەیان بە زەبری هێز و هێکوتانسەر ، نمونەمان ئەوانە زەر لایە باسکرنیان زەر ئەخایەنێ و بابەتی ئێم باسە نیە،،،
بە ناو سەرەکەکی هەرێم بە جەبەجێ کردنی یاسای سەرەکایەتی هەرێم و ڕێگری لە دروستکردنی دیکتاتەری بە"کودەتا" بزانێت ، ئیتر ئەبە چ دڵنیکمان بە سەرەکی بنەماکەی دەستکاتدار لە هەرێم ئایندەکەی خۆش بێت… ئێم زاتێ ئەیەوێت وا لە ئەوروپیەکان بگەیەنێت کە ئەوە (دکتەر یوسف) بووە بە سواری چەن دەبابەیەک و دوو سێ کتیبەی کەماندەی تایبەت و دەیان تەپی هەر زەر دووور هاوێژ ، ویستیان لە سلێمانیەوە بچنە هەولێر و دەست بەسەر پارلەمانا بگرن..! بەڵام بنەماکە بە دیفاع کردن لە دیموکراسی و پاراستنی شکۆی ڕێزگرتن لە دەنگی هاووڵاتیان ڕێگری کرد لەو کودەتایە و توانیان سەرکی پارلەمان بەو هەموو هێزە زەرەی لەگەیا بوو بگەیننەوە سلێمانی..!..!.. ئای لەم مەهزەلەیە و لەم موسیبەتەی بە هەی بنەماکەیەکەوە توشی هەرێم بوە ، ..بە ڕێگرتن لە بەربەستکانی بەردەم چەسپاندنی دیکتاتەری بە یاسای دەنگی خەڵک بە"کودەتا" لە قەڵەم بێت و بەوشێوە نەوەستیت و وەک کەبونەوەیەکی سەری سوور ببورن سەری ڕەش بتەوە لە پارلەمانی ئەوروپا وا بگەیەنیت کە سەرکی پارلەمان کودەتای کردوە ! سەرکی بنەماکە وا ئەزانێ خەڵکی تریش لە گوە ی ئوردوگانا نووستون و لە دونیا بە حاڵین..سەرکی دەستکاتی هەرێم بەوای بە پارلەمانی هەرێمەکەی خۆی نیە بە ڕیفراندەم"کورسیەکەم" ، بەڵام بە بەدەست هێنانی پشتگیری بە خۆی ، داوای هاوکاری پارلەمانی ئەوروپا ئەکا بە پێڵە پرۆسکە ئەگاتە

ئەو، ئەی حزبی ئەو ناکات ئەو پارلەمانەش لە بەلجیکاوە کودەتای بەسەرا بکەن، چونکە لەو ئەچێت ئەو زاتە ترسی لە ووشەی" پارلەمان" هەبێت،ئیتر لە هەر شوێنێک بێت...

کاتی ئەو هاتوە بنەماڵە و پارتی پاشکەی چاک لەو ڕاستیە تێبگەن کە بەچی خەڵک ئامادە نیە دەنگ بات بە ئیفاندەمک کە ئەوان بیبەن بەناوە، کەمەانی خەڵک بە چ ئەقڵێک دەنگ بەن بە درێژە پێیانی دەستەاتی بنەماڵەیەک کە پارلەمانی دەزگای شەرعی دەنگدانی داخستوە و لە ئەوروپا ئەنێت کودەتام لەسەر کراوە! هەشتا ئیفاندەم نەکراوە ئیەوێت وا خەڵکی چواشە بکات(دیارە بە حساباتی خەی چواشەی ئەکات..) جا ئەگەر بنەماڵە سەربەخێیی ڕآ بگەیەنێت دەنگە ئەو کاتە سەرکی بنەماڵە لە پارلەمانی ئەوروپا بەێت: گەڵان نیازی وابوو بە ساروخی نەوەی لەمان بات و بە موعجیزە ڕزگارمان بووووووووو.

جوگرافیای سیناریوکانی پارتی و دیزاینی ئیفراندەمی تورکی ... بەختیار شارەزوری

والی میرنشینی زەرد و سەبەتەی دەوڵەتی عوسمانی .
بە هەر ڕوداێک لەسەر ئاستی لەکانی دەبێت بچینەوە سەر ئەو هەزانەی کە لە دەرەوە خەیان بە میراتگیری ناوچە بچوکەکان دەزانن ، هەشتا جیهان فراوانخوازی تینێپاندوە بە تایبەت لە ڕۆژهەاتی ناوەڕاستدا ، بەم مانایە ئەوەی لە ناوخەی باشوری کوردستاندا ڕوو دەدات جگە لە گەمەیەکی وەاتانی زل هەزی ناوچەیی لە ێ وەکیلەکانیانەوە هیچی تر نیە ، جگە لە بەشکاری لەسەر زەمینی ئەمە هیچی تر نیە ، ئەگەر ئەمریکا بیەوێت هاوسەنگی لە ڕۆژهەاتی ناوەڕاستدا دروست بکات ئەو دەبێت بچیتەوە سەر هەمان بەشکاری مەژووییو تورکیا لەم جارە دەستەاتە دابماێ و دەستەاتکی بە دەی زل هەزکانی تیا بێت ، بە ئەوەی هەزێک هەبێت لە بەرامبەر ئەختەبوتکەی ڕۆژهەاتی ناوەڕاستدا کە ئێرانە و سەر بە بلەکی

ڕوسیە هاوسەنگی بگۆڕێتەوە ، ئەبەت ڕوسیا و ئەمریکاش تا ئاستێک دەکن لەسەر ئاوەڕۆی هاوسەنگی هێز بگۆڕێتەوە بە دژەهاتی ناوەڕاست ، کەواتە ئەمریکیەکان و ناتۆ پشتیوانی بە تورکیا هەیە بۆ ئەم هاوسەنگیە (وەک بینیمان دوا وتاری ترامپ ناوی ئێرانی هێنا و ناوی تورکیای نەهێنا) بەڵام ئەم هاوسەنگیە چۆن دەبێت ، بۆ گەیشتن ئەم حکومداریەی ئێستا لەتورکیا هەیە بۆ گولەنیەکان ، یان ئێردۆغانیەکان ناچار بکات بچنەوە سەر هێڵی بەرژەوەندی نەتەوەیی ڕووسی – ئەمریکی ، هەر لەم ڕاونگاوەوە ئاگاڕ لەسەر ئاستی ناوچەیی سەیر بکەین و فۆکس بخەینە سەر عێراق و باشوری کوردستان ئەوا دەبینین ناوەند بە دەست ئێرانەوەیە و هەرەمیش بەدەست تورکیاوەیە ، واتا یەکەوتنێک هەیە بە (کارت بە کارت) لە بەرامبەر ناوەندا هەرەم بدرێتە دەست تورکیا ، بەڵام ئەمە بە سەر ئاستی نوودەوڵەتی پێوستی بە سیناریو هەیە تا لەبەردەم هەڵبژاردنەکاندا بتوانن تەمەنێکی تر لە حوکمەانی بدەنەوە بە یەکتر ، بە تورکیا هەرەمی زەرد وەک میرنشینێک لەسەر دەوڵەتی عوسمانی حساب دەکرێت و مەسعود بارزانیس والی ئەم میرنشینەیە ، ئەمەش وا دەکات تورکیا و ئێران ئاگاڕ لەسەر هەموشتەکان ناکەک بن ئەوا لەسەر هەرەمی کوردستان کەکن و یەکەوتننامەی ستراتیژی لە نێوان تورکیا بە نمایندەی پارتی و ئێران بە نمایندەی یەکێتی هەیە ، بەیە دەکرێت بزانین سنوری جوگرافیای سیناریوکانی پارتی تا کوێ دەڕوات ، ئەم جوگرافیایە بە سیناریو لە سنوری زەرد تێدەپەڕێت و سنوری سەوزیشی گرتوەتەوە ، بە گەیشتن سەوزی یەکەوتنی تورکیا و ئێران ، دیزاینی ئیفراندەم دیزانەکە کە لە ئەنقەرەوە دادەڕێژرێت و یەزامەندی ئێرانیشی لەسەرە ، لە بەرامبەر دروست نەکردنی کێشە بە ناوەند کە لای ئێرانیەکان زەر گرنگە ، هەر بەیە بە ئەم جۆرە لە ئیکلام ئێران یەکیەتی خستوەتە ژێر باری ئیفراندەموە لە یەگەی عەبادیەوە پارەزگاری کەرکوک دەنێرێت ، تا تورکەکان لە یەگەی سونەکانەوە (بە تایبەت دوای موسڵ) کێشە بە ئێران دروست نەکەن ، جوگرافیای ئەم سیناریویەی پارتی بە دیزاینی تورکی و یەزامەندی ئێرانەوە کێشەی لە سنوری زەرد نیە ، بەڵکو دیاوەت فراوانتر بێت سەراپا سنوری سەوزیش داگیر بکات ، ئەم ئیفراندەمە تەنها بە درێژکردنەوەی تەمەنی بارزانیە و هیچی تر ، دیزانی ئەم سناریویەش لە ئەنقەرەوە دەکرێت و بە ئاوەی بتوانێت پارتی و بارزانی وەک خەی بهەڵێتەوە ، چونکە لەسەر ئاستی بەرژەوندی گشتی تورکی ، تورکیا سودەکی زەری لەم میرنشینە وەرگرتوە ، وە تا ئێستا والی میرنشنی زەرد بەردەوام هەمو هەڵمەکانی خستوتە ناو سەبەتەی عوسمانیەوە ، دوای موسڵ هەمو عێراق دەخرێتە بەردەم هەڵبژاردنەکەوە ، بە ئاوەی پارتی بتوانێت

گەورەترین دروشم بڕیتە ناو ساحەی ململانێ ی هەڵبژاردنەوە ، دیزاینی ئیفراندەم و دەوڵەتیان بێ داناوە ، تا بتوانێت هەمو شکستکانی پێ بشارێتەوە ، هەر لە حکومەت و سەرکایەتیکی ناشرعی و فشلی کەرتی نەوت و کارەبا و خزمەتگوزاریەکان و وێ پارتی نەیتوانیوە وەک سەرکایەتیەکی هەرەم سەرکایەتیەک بێت ببێتە هەی هەڵزامندی زێرینەی هاوپاتی و حیزبکان ، بگرە لە سنوری زێرد تێپەڕی نەکردوە ، هەر بۆیە دەبێت دروشمکی گەورە بکار بهێنێت تا وەک ماکیاج شکشت و ناشیرینیکانی پێ بشارێتەوە ، لە ئیستا جوانترین ماکیاج ئیفراندەم و دەوڵەتی کوردیە ، ئەوش دەزانین کە دەوڵەتی کوردی دەبێت لەسەر بنەمای زانستکی سیاسی نیت و دەبێت پایکانی دەوڵەتداری چەسپی بێت لە ڕوی (سیاسی و ئابوری خێ بژێنی و ئاشتەوای نیشتمانی و حکومەتکی دامەزارویی و سوپایکی نیشتمانی) کە ئەمانە نین ئیتر چۆن دەتوانرێت دەوڵەتی کوردی دروست بکرێت ، ئەبێت چی بە ئیران و چی بە تورکیا ئاگەر دەوڵەت سیناریویەک نەبێت بە بەرژەوەندیکانی خۆیان ، هەرگیز ناگۆیان نەدەدا هەر باسیشی بکرێت ، بەڵام لەبەر ئەوەی سیناریویەکە و هیچ لە پەگەی کوردی باشور ناگەێت ، خۆیان دەبین ئەوە بکەن و ئەمەش ناو بەناو تازە دژایەتیتان دەکەین هەر خۆیان پێیان دەکەن و هەر خۆشیان بە ئاگەیاندن دژایەتی دەکەن ، ئەم دژایەتی کردنە سنورکانی ئاگەیاندن زیاتر نابێت ، ئا لەرەوە دیسانەوە بەم سیناریویانە دەچنەوە سەر ئەکەوتننامەی ستراتیژی و جارکی تر بەشکاریە و نایانەوێ پارتی بکەوێت ، چونکە لەو باشتریان دەست ناکەوێت ، ئەوەی دەمێنێتەوە بزوتنەوەی گۆڕانە ، کە شێوەی گۆڕان شێوەی پارتی و یەکێتی نیە ، بەڵکو گەورەترە لەوان و دەیەوێت شاری کۆتایی هێنان بە دابەشکاری بکات لەسەر زەمینی باشوری کوردستان ، دەیەوێت پایکانی دەوڵەت لەسەر ئیرادەی لەکاێ بێت و نەهێڵێت دیزاینکەی لە تاران و ئەنقەرە بکرێت ، گۆڕان هەوە دەدات لە ڕوگەی بە نیشتمانی کردنی دام و دەزگا و سوپا و خەبژێیەوە ، پارتی و یەکێتی لە سواری حەمیدیەوە و بەسیجەوە بهێنێتە ژێر باری ئیرادەی خۆیی و لەوەوە بە تورکیا و ئێران و دنیا بڵێت ئا لەرەدا ئەم مژووە ئابگرن ، ئەو کات چی تورکیا و چی ئێران ناچار دەبن ماماڵە لەگەێ واقع بکەن ، بۆیە هەمو سیناریوکان بە ئەوێ بە دروشمی قەبەوە بێن و شکستکانیانی پێ ماکیاج بکەن ، چونکە چی پارتی چی یەکێتی لەبەردەم ئاگەری کەوتندان لە هەڵبژاردنکاندا ، خۆشیان ئەو ئاستێ دەزانن ئاگەر پشتر درێ و دراویان پێ بوێت ، ئەم جارە ئەوشیان پێ نەماوە بۆیە دەبێت سیناریویکی گەورەیان پی بێت تا بتوانن درێژە بە ئەکەونامەی ستراتیژی و دزییکانیان بدەن

و جارێکی تر ـو بـ ـوی گـــان ببنـوـ ، بـــام ئـوـی گرنگـ هاوـاتی پشتی کـوالیسـکان دـبینـت و دـزانـت لـسـر شانـ ئـم دروشمانـ ماکیاجن بـ درـژکردنـوـی جوگرافیای سناریوکانی پارتی و دـیانـوـت والی میرنشینی زـرد هـمو هـلکـکان بخاتـ ناو سـبـتـی دـوـتی عوسمانیـوـ بـ گـــپی سـوزی ئـرانییـوـ .

گـــان و پـــارتی ” ـیفرانـــدـم و کورسی … فـرـیدون کونجرینی

تائـم ساتـوـختـ بزوتنـوـی گـــان هیچ هـــیـکی سیاسی ناوخـیی و دـرـکی ئـنجام نـداوـ، هـمیشـ راستگـیانـ لـبـرـی گـلدا هـنگاوی ناوـو هاوـاو هاودـنگی خـــکی مـدـنی بووـ، تاکلایـنـ پشتیوانی لـتـواوی فـرمـانبـران و مامـســتایان و خـــکـــی هـژار کـــردوـ، ئـــاشکرایـ گـــان جـگـی متمـانـیـ، لـ ســرـتای کـاری سیاســی و بـشداریکردنی لـ حکومـتدا هیچ گـندـــیـکی لـسـر تـمار نـکراوـو خـــکیـش نـــازایی دـرنـبریـوـ دژ بـم بـزوتنـوـیـ، بـــکـو ئـوـ پارتیـ زـرینـی هاونیشتمانیان و نوسـرو لایـنـکان رـخنـی لـ دـگرن و خـپیشانـدان ئـنجـام ئـدـن و لـ تـــی خـراپ بـکـار هـنـانی دـســاتیان بـرـگاکانیان دـسوتـنن .

تـوـری ـیفرانـدـم قسـی زـر لـسـرکراو ئاشکرایـ کـ سـرـکی پارتی لـپـناو مانـوـی خـیی و متـمانـی لایـنگرانی و ناووناوبانگی پارت و بنـمالـکـی پـداگیری دـکات و دـــت دـبـت بکرـت ـیفرانـدـم ، لـ 65٪ی مـبـسـت لـ ـیفرانـدـم پـرتـپـشکردنـی تـاوانی کوتـتـای 12ی ئـکتـبـرـو دـرکردنی وـزیرـکانی گـــانـ ئـمـش نـك بـ ـیفرانـدـم بـــکـو بـزیندانی کردنی هـتایی سـرـکی پارتی و ئـوانـی هاورای بون پـرتـپـش نـــابـت چـــونکـ ئـمـ یـکـکـ لـ تـــاوانـ هـــاوشـوـی دیکتاتـرـکان کـ لـ سالی 1933 لـوـلاتی ئـمانیا لـسـرـتای دـسـلاتی ئادـلف هیتـلـر ـویدا” کودـتای عـبدولکـریم قاسم لـ سالی 1958 سالی 2016 ئـردـگان دـیان پـرلـمانتاری کوردی ناردـوـ بـ مالـوـو سـرـکی هـدـپـی زیندانیکرد، سـرـکی پارتیش هاوشـوـی دیکتاتـرـکان کردارـکات و ئایندـکـی هـرـس هـنانـ.

شەرمە بە سەرکەک بوجەرە بتە سەرکورسی دەسەات.! دەیوت بەناو سازانی نیشتیمانی و لەک گەیشتنی بەرنامەکاری ئایندەو سەربەخۆی کوردستان، چاوبەستمان بکات و بڕین دەبت داوای لەبکەین و ئازیبت بمان بکات. قبوە بفەرموت بە مانوی لەسەرتەختی شاهانە و دەسەاتکانی، ئەمیا دەبت لەبیر بکات هیچ کام لە پارتکانی ناو ئەپزسین داوای لەناکەن و ئیدانی دەکەن بە ئەم کارە بەاستی قزەونە، گەر خۆشی مەمنون دەبت و دەپاتتەوە بە ئەوی بیکەنەوە بە سەرک دەبت لەوە بگات کە دەچتەوە بەردەم یاسا و پەرلەمان و دەنگدەرکانی، ئەو گوی خۆی لەخواندو گرنگی بە دەنگدان و هەبژاردن نداو هیچ ئامادەسازییەکی بە نکردو خۆی کردوە بتەوق بەملمانەوە و دەشەت ئیتر چارەم کەن. بەاستی پیاوەکی کافام و گژ دراو و پفکراوە بە وەهم و خیاەدانی کاسی سەرک.!

بەهەی ئەم ئارامیی بزوتنەوەی گەان و سەرکی پەرلەمان و وزیرکان ئەنجامی ئەدەن لەوەرزکی ئەوها قیرانا ویدا کارکی باشەو کەمگە توشی نەهامەتی دوبارە بونەوەی جەنگی ناوخۆ نبونەوە" خۆ ئەگەر بزوتنەوەی گەان لایەنکی توندووو لەپەناو دەسەلاتیاو لەبەرژەوەندی حیزبەکەیدا کاری بکردایە! جەنگی ناوخۆ دوپات دەبوەو هەکان دوپات دەبونەوە، کە سااەهای سااە خەکی هەرەمی کوردستان پەیانەوە دەناەنیت و، بووە هەکاری دواکەوتنی ئاستی شارستانی دەیان سااە

هەکاری سەرکی کشەکان کە پارتی ئەنجامی داوەو بتە کشە خراپ بکارهەنانی دەسەاتە کە لەژەر دەستی دوو پارتی خەسپەنەردایەو، دەسەاتی حیزب لەبەیارو یاساکانی حکومەت خاوەنی هەربەیارکەو جەوی خەیان بەئاشکراو تاکەوی ئەنجام ئەدەن. لەهەمان کاتدا هاوەاتیان بەئاگان ئەمەش دەبتە لە دەستدانی دەسەات و، خەك خاوەنی بەیاری هەر هەبژاردنکە. لای زەرینە ئاشکرایە ئەم نەخشە هەی پارتی ووخانی کەتایی دەبت و حوکمی تاکەویی شکستەنەت و لەگەشەی سیاسی دەکەوەت بەوی بزوتنەوەی گەان راستیەکانی بە هاوەاتیان ئاشکرا کردوە کە لەماوەی 24 سااەی رابوردودا چەندیان دزیوەو چەندیان بەخشیوەو زیاتریان بتاان فرشتووە لە سامانی سروشتی هەرەمی کوردستان بگومرکە سنوری و ناوخۆیەکانەوە.

پلان و کودەتای پارتی نەخشەگایەکی تکمە سیاسی داشتبو لە 12ی ئکتۆبەرو ەژانی دوایی' بەم پلانە توانی خەکی بزارکات و نەزایەکان بەرزتر لە رابوردو دەربەن و بارگاکانی خۆی کردە

قوربانی و ڕۆشی خۆی بە خەڵك شلکرد تا بسوتێندرێن و تەقینەوەکان بە ئاراستەیەکی جیاوازدا فراوانبن، بەگومان ئەوەی پارتی دیموکرات مەبەستی بو بزوتنەوەی گۆران لەکەدار بکات و لێنەو خەڵکدا بچوکی بکاتەوە و بەوجۆرە پلانی داپشتوە تا لێنخشی بڕیت و دەستاتی سیاسی لە بستێندرێتەوە.

پارتی هەشتا کاتی بەدستەوەیە لەم گەمە سیاسیەی ئێنجامی ئەدا کەلەپلانکێدا بردەوامو ویستیەتی بە ئەو مەبەستی لە گۆڕپانی سیاسیدا بمێنێت" بەهەی هەمو ئەوتاوانانەی ئێنجامیداوە دەستبەرداری دەستات نابێت یان جێنگکی ناوخۆیی بڕپادکات لەپێناو کورسی و دەستات.

هەوڵکانی پارتی و " وەبیرخسنەوەی 12 ی ئۆکتەبەر ؛
1- ڕۆژی ڕێگیری سەرکی پەرلەمان لەپردە بقزێتەوە بەوی چاودێرو پاسەوانکانی سەرکی پەرلەمان تۆڕ بکات و سوربن لەسەر چونیان بە هەولێر تا لەوەوە جێنگی ناوخۆ دامزرێنن.
2- موچەی فەرمانبەرانیان زیاتر لە پێنج مانگ تێپەڕاندو توڕەیی مامستایانیان گەیاندە ئەوەی خەڵکی مەدەنی بژێنە سەر شەقام، ئەوەبو خەپیشاندان ئێنجامدراو تووڕەیکان گەیشتنە ئەو ئاستەی ناوچەی قەادزێ و ناوچەکانی شارەزوری گرتەوە، بەنام بزوتنەوەی گۆران هەشیارانە کاری سیاسی خۆی بەڕێ کرد.
3- پارتی هەمو هەوڵکیداو خەڵکی بزارکرد تا بزوتنەوەی گۆران تووڕبکات و پشتیوانی هاوڵاتیانبێت و خەپیشاندانکان بگوازرێتەوە هاوشێوەی 17ی شوبات و ڕۆژانی دوای بردەوامبێت تاهەمان هەزبردن بە گردی زەرگەتە لە 2011دا دوپات بێتەوە و بزوتنەوەی سیاسی گۆران دامات لە دەستات و ناوچەکانی هەرێمی کوردستان .
بچنەوە هەولیرو خاوەنی نێت و بەیاری خەتانبن تا متمانەتان لای هاولاتیان بمێنێت، وەبەچونەوەی سەرکی پەرلەمان و گرانەوەی وەزیرکان گۆران لوتکەی دەسلات دەپکێت و دەبێتە هەزی سەرکی سیاسی.

لگرانەوەتان بە هەولیر و مەبەستان

١/ پرسی سەرکایەتی هەرێم کەتابکرێت و پەرلەمان ئەرکەکانی راپەڕێنێت تا هەڵبژاردنکانی داهاتو، ئەم پرسە هەکاری سەرکی کشکانەو دەبێت یەکلابکرێتەوە، هەروەکو ڕۆژی 25 حوزەیرانی 2015 پەرلەمانی کوردستان خوەندنەوەی یەکەمی بە هەموارکردنەی چوار پەڕە یاسای سەرکایەتی هەرێم کرد دەبێت لەوەوە ئەم بابێتە

زیندوبکرێتەوەو سەرکایەتی پەرلەمانی هەرێم کاربکات بۆ هەموارکردنەوەی پێستی سەرکایەتی و دەسەڵاتکانی کەمبکرێتەوە، بەو یاسایە بەشداری هەڵبژاردنەکانی داهاتوی هەرێم نەبێ کە ئێستا کاری پێ دەکرێت.

2- گەڕاندنەوەی ئەو پارانەی ڕەوانەی بانکەکانی دەرەوە کراوە بۆ تایبەت داهاتی کەمپانیاکانی حکومەتی ناوەند کە دوای هەرەشە و پاشگەزبوونەوەی داعش لەوناوچانە کەوتنە ژێر دەسەڵاتی پارتی کە بەمبەستێی گەندەڵی هەژماردکرێ لەکاتێکدا داهاتەکەی نەگەڕێندرێتەوە بۆ وەزارەتی سامانە سروشتیەکان و وەزارەتی دارایی .
٣/ وەزیرەکانی گۆران بۆ هەمان بڕدەوامی داکۆکی لەسەر سامانی گشتی و بنبڕکردنی گەندەڵی بکەن و بوێرانە تاخیان لە دەڵاوکێی خۆیان یەکلابکەنەوەو هاوشێوەی ڕژانی بەر لە 12ی ئۆکتۆبەر تێبکۆشن، و لێپرسینەوەی تەواو بکرێت بۆتایبەت خەرج کردنی پارە لە غیابیاندا.

٤/ دوابەدوای گۆڕانەوەی سەرکی پەرلەمان، ئامادە سازی بکرێت و لایەن پەرلەمانەوە بەزەرینەی دەنگ دادگایەکی نیشتیمانی دابمەزرێت بۆ لێپرسینەوەی تاوانی گشتی و گەندەڵی و ئاکتیڤ کردنەوەی سەرجەم دادگاکانی هەرێمی کوردستان، بۆ ئەم پرسیە، لەناو پەرلەماندا هەڵبژاردن بکرێت دادوەری ڕاستەقینە هەڵبژێردرێت بۆ سەرکی دادگای گشتی لە هەرێمی کوردستاندا .

٥/ وەزیری دارایی هەرێم ڕاستەوخۆ سەردانی ئیبراهیم خەلیل بکات و تەواوی داهاتی ئەو دەروازەیە لەژێر چاودێری لیژنەی دارایدا بێت و لەدەستی حیزبدا نەبێت کە بڕی داهاتی ڕۆژانەی پتر لە یەک ملیۆن دۆلارە.

٦/ خەسازدان و ئامادەکارییکانی هەڵبژاردنی 2017 نەخشەڕێگای بۆ بکرێت و لەکاتی دیاری کراوی خۆیدا ئەنجامبدرێت.

فەرێدون کونجرینی

گەشمەرگەی فەرماندە ئازادی حەمەگەمحان... دڵشاد تاقانە

مەگەم مژوو بتانی وێنای ئەو کەپیاوە بکێشی دەنا هیچ گۆتە و پێنوسێک ئادگاری تەواو ناکات... پیاوێک لەسبەر و زرپکراوی هەرگیزنەزان، هەکەوتەیەکی دبڵماسی لەکام پلە و پایەبا هەربەر و ئاوژەربوو، مامستای پەیوەندی و هەواگری، پشمەرگەکی لوەشاوەی بە سەمینەوە بوڕ و سزادەری هەردژەکوردک ئەگەر نازانم کوێی کێش بی! فەرماندەیەک لەبەرەوەبردن و ئامانج ئانگۆو.

مرۆڤناسی..
سەرناس و چاوناس، دەیتوانی زەر بەئاسانی بتخوێنێتەوە، کلیلی دەروازەکانی لەوانینکدا دەگرتەوە. چاوەشەکانی زەر قول و تیژبین، پرچە لوول و بەگروازەکەی چەندان دەوری سەردەمی دی بوو، زەرکەم تێدەکەوت هەمیشە بەئاگابوو. ئاکشەر بەئەندازەیەک لەدیتنکیدا وات دەزانی دەیان ساڵە دەیناسی چونکە خاکی و سادە لەبلیمەتیدا.

قسەزان..
گفتولفتی شیرین تەوەرکە لەکاکاەی کەسایەتی کاک ئازاد دەیان و سەدان ڕەچکەی لکەینەوە هەدەگرێ، کەسەکی قسەزان و بواپێهێنەر زەربەئاسانی تێدەگەیاندی. پشی درێژی گفتوگۆ لەمەنگاویدا دەیخولاندیەوە بۆ ئەوەی ئازارت بدا بەخەبەزلزانی یان پشتگوخستن و شەرگەی دەروونی. وەک هەڵیەک لەچنگی بەام بۆ ئازار و خشەویستیەوە گەمەی دەکردی نەیدەهنجاندی. هەموو کەسکی پێویست بوو، هیچ کەسی وەلانەدەنا، دەتوانی برێی جکەری هەموو پڵکی توانامەندی بوو، لەستەیەکدا دست خشیان دەویست دوژمنیش لێی تقی بوون.

چاخانەی حەمەگەمحان..
چایخانەکەی بابی پگەیەنەری سەرەکی کەسایەتی و تیکەی بوونی بەردەوامی بەخەکی بوو لەلاویەوە ببووە ئەلبومی برادەرایەتی و زرینەی دەناسی. ئەو چاخانە مەکێی دەیەها شاعیر و سیاسی و ناوداری شاری کێیە بوو کەس نیە لەوەوە تەلەفزیۆنی لەسەرەتاکانەوە تەماشا نەکردبی، شەوانە بەدیار ئوم کەلسومی عەرەبی ئشکی نەگرتبی، زرینگەی چای خەست و شرقەی دمینەی گۆ لێ نەبووبی، لەگەڵ

ئاوی بەفراو یا ماستاوی خەست بەجامی فافۆن فڕنەکردبی لێوەکانی پێ نەتەزی بی!

بیتۆڤن..
لەژێر پێی دەلەرزی، کە هەبوو لەناوەڕاستی هەشتاکان سەرتیپی دەشتی بیتۆڤن بکا لەگەڵ جۆ و جانەوەری خێڵەکیەتی ئاغا و مسکێنی ئەوە هەبکا؟ بەقەرد نەترسێ و سەرچیخ هەموو چۆڵکدارەکان بریندار بکا! هەموویان کەوی لەقەفەزی خۆیدا لەباڵیەتی بخات. تیپی 99 ی بیتۆڤن بەفەرماندەیی خۆی جۆگە و پێگەی مژووویی خۆی وەرگرت لەمژووی پێشمەرگایەتی دەتوانین بڵێن: سیاسیترین سەرتیپ بووە. لەسەر دەستی دەیان و سەدان کادیر و پێشمەرگە پێگەیین. ئەوە ڕاژە لەبەرچاومان مامۆستایەکی پێشمەرگەیی، وەرەیەکی جەربەزە و خێراگری، پێشەنگێکی دانوستانکاری کارامەی هەل نەتەرفۆن بوو.

سەرکردایەتی..
پێکهاتەی خودی کاک ئازاد فەرماندەیی بوو هەرلەسەرەتاوەش تیشکەکانی بڕاوبوو، ئەوانی سەرەوە باشتر هەستیان پێدەکرد، ڕێگری لێدەکرا دەنا لەزڕانێک ئەندامی سەرکردایەتی و مەکتەب سیاسی ئەوە ڕاژە لێزان و بەتواناتر بوو دەکرا ئەوانێک شاگردی بن و لێی فێرببن. نرخی پێشمەرگەی لەلابوو دەکرێ بڕێین: باب و برای هەرەزڕی بوو. هەمیشە لەئاپڕای پێشمەرگەدا بزردەبوو نەت دەناسیەوە کە فەرماندەیە.

ڕێکخستنی ناوشار..
کاتی نیوەی دووەمی حەفتاکان کاک ئازاد کارمەندی بەڕێوەبردن بوو لەدواناوەندی کۆیەی کۆان. ئامێری تایپی چاپکردنەکەی بەکاردەهینا لێ نوسینی بڕاوکراوەکانی شۆڕشی نوێ ئەوجا بەڕێنیەیەکە چەندین نموونەی لێدەگرتەوە لەبنە گونیەکی دەیبرد و دابەشی دەکرت بەسەر ئەندامانی ڕێکخستن تەنانەت لێشارەکانی هەولێر و ڕانیە و سلێمانیش دەناردرا چونکە تایپی چاپ کەم و دەگمەن بوو ڕژێمی ئەوسا چاودێری لەسەر دانابوو. زۆر نەترس و بەهیمەت و بوێربوو لەو ڕاژانی ئەنگوستەچاوەدا ئەو هەمیشە چرای شۆڕشی نوێی دەدیت و هەڵکاری چراکان بوو.

جەمەدانی لەمل..
جەمەدانی لەمل بوو یان دەیکردە دەمامک. کەس نەیدەزانی شەوێ لەکوێ و کام ژوور دەخەوێ! هیچ لاملیەکی نائاگایی نەدەکرد، لێ هەموو گچکەئەگەرێک ئامادەباش و چاوەڕوانکار، زیت و زرینگ. لەهەموو پێچ

و کەڵک ەوان ئاوادەبوو. هیچ شوناس جێ پێی پێ هەڵنەدەگیرا، مانگی شەو و ڕۆژی ئاسمان بوو.

دڵشاد تاقانە

با ئیتر جیا بینەوە … سەباح شێخانی

بیری سەربەخۆیی و دامەزراندنی دەوڵەتی کوردی، بە درێژایی دیرۆکی شۆڕشەکانی کوردستان، بووەتە دروشم و ئامانجی نەتەوەی کورد و شتێکی تازە نییە، هەنووکەیش پرسی کورد لەسەر ئاستی هەموو کوردستان جڕوك لە جووڵە و ئەکتیڤبوونی بە خۆیەوە بینیوە. ئەو دەرفەتە زێرینەی کە سەرکی هەرێمی کوردستان بۆ سەربەخۆیی و دەوڵەتی کوردستان ئاماژەی پێدەکات، دەرفەتێکی لەبارە، خۆزگە هەموو کوردستانی گەورەی دەگرتەوە، بەڵام لە ئێستادا ئەم دەرفەتە تەنیا بۆ باشووری کوردستانە، ئەگەر سەرنجی بارودۆخی کوردستان بدەین بە ڕوونی هەست بەوە دەکەین و دەبینین سەرکی هەرێمی کوردستان ڕابەرایەتی پرۆسەی سەربەخۆیی دەکات و کاریگەرییەکی زۆر گەورەی لەسەر بەنۆدەوڵەتی بوونی پرسی کورد هەیە، لەسەر ئاستی هەر چوار پارچەی کوردستانیش هیچ سەرکردەیەکی کورد نییە، هێندەی جەنابی مسعود بارزانی لە سەر ئاستی نۆخۆیی و نۆدەوڵەتی بەهێز بێت، دەکرێت بڵێین وجوودی بەڕێز مسعود بارزانی فاکتەرێکی بەهێزە بۆ ئەکتیڤبوونی پرسی کورد، لێدوان و هەوڵەکانی جەنابی سەرۆك مسعود بارزانی، لەپێناو سەربەخۆیی کوردستان خوێندنەوەیەکی واقیعییانەیە بۆ ڕەوشی سیاسی کوردستان، عێراق، ناوچەکە و خستنەڕووی چارەسەری گونجاوە بۆ پرسەکان، بە تایبەت پرسی ئیفراندم بۆ ڕاگەیاندنی سەربەخۆیی کوردستان، ئەم هەوڵانەی سەرۆك بارزانی لەم کاتەدا بایەخی زۆری هەیە، ئەمڕۆ کە بە سەردەمی ڕزگاری و ئازادیی نەتەوە چەوساوەکان لە ژێردەستەیی و دیکتاتۆریەت ناسراوە، کاتی ئەوەیە بە شێوازێکی ئاشتیانە، دوور لە هەموو ئاریشە و کێشەیەك، جیابوونەوە ڕابگەینین، بە جیابوونەوەمان لە ڕووی یاساییەوە پرسی کورد دەچێتە قۆناخێکی دیکەوە، نابێت پرسەکە

لەبەر هیچ هۆکار و بیانووێك دوابخرێت، هەنووکە هەلومەرجێکی هەرێمی و نێودەوڵەتی، هاوکات دەرفەتێکی گرنگ بۆ کورد دروست بووە و نابێت لەدەست بدرێت. من لەوە نیگەرانم ئەگەر پێش کۆتاییهاتنی شەڕی داعش سوود لەم دەرفەتە وەرنەگرین، ئەو هەوڵستەی کە سەرکردایەتی کورد و شەقامی کوردی لەهەمبەر سەربەخۆیی دەینوێنن مافێکی یاسایی و دەستووری تاك بەتاکی کوردستانیانە، مانەوە لە دەوڵەتێك کە ڕۆژ لە مافی هاونیشتیمانیانی نەگرێت و پارێزگاریان لێ نەکات، شایەنی مانەوە نییە، بەکو جیابونەوە لێی، بەر لەوەی ماف بێت، ئەرکێکی ئایینی و نەتەوەییە، وەك کورد هەر لە سەرەتای دروستبوونی دەوڵەتی عێراقەوە (1921) تا ئێستا، مێژوویەکی تاڵ و ئابردوویەکی پڕ لە ناخۆشیمان لەسەر خاکی عێراقدا هەیە، لەبەرئەوە با ئیتر جیا بینەوە.

هاوڕێی هەمیشە بۆ باوڕ … شیعر : ایرج جنتی عطائی … پشکۆ ناکام

ئاواز : فرید زولاند……..
ووتنی: داریوش اقبالی..

(پێشکێشە بە ڕۆحی پاکی شاعیری شەهید "بەرزان عوسمان" ی هاوڕێم ،کە زۆر حەزی
لە گۆگرنتی ئەم گۆرانیە ئەکرد و بە سەدان جار پێکەوە گومان لێگرتوە……..

ئەی بەدەنگەوە هاتوی هاواری من
تە ڕۆژگاری خەت تەکشاند……
ئەی چرای میهرەبانی
بۆ تاریکایی شەوانم
ئەی شرۆڤەی حەقیقەت
بۆ ساتەکانی نیگەرانیم

کە شەوت لێبردم،،
منت گەیاندە خەر...
گەر لەرەیت یا لەرە نیت
وەک"تەکیەگا"ی منی
بە منەکی غەریب
تە داەدەری ەەحمیت

.....

هاوەەی هەمیشە بە باوەە
تە بەە..سەفەر سەلامەت
غەمی منت نەبە،
کە دوور بوونت بوە بە عادەت
سەرچاوەی هەموو عاتیفە و سەزم
شیعری من لە تەوە ەەحی گرتوە
ەەگی ووشک بووی "بوون" ی من
لە تەوە خوەن ئەگرە...
گەر بە "تە "وە پەیوەستم
گەر بە تەوە "ەەح"م "بوون"ی هەیە
لەو ساتە گرنگتر نابە
کە بویتە مایەت"بوون" ی من

.....

شەو..شەوی سەفەر بو
لە کەەانە تاریکەکانا
ئەو ساتەی سەبەری هەر کەسەک بو
کە گەیانمیە تاریکی
ئەو ساتەی هەر سانیەیکی شەو
ئاگردانی "ترس"م بو
ئەو ساتەی زامی خەنجەری دەست
باشترین "بەرگ" م بو
تە، بەدەستی میهرەبانی
زامەکەت ساەەژ کرد..
لە ەوونا کی دوایت
و
پەردەی شەوت دەاند..

.....

هاوڕێی هەمیشە بە باوەڕ
تۆ بۆ سەفەر سڵامەت
غەمی منت نەبێ
کە دوور بوونت بوو بە عادەت

.....

ئەی هێزهاتنی یەکەم دەست
تۆ ، ئەی دوا هاوڕێم
..سەفەرت خۆش..
ئەی تاقە هاوڕێی من
شوێن مەبەستت هەر کوێیەک بێ
لە هەر جێیەکی دونیا بی
ڕەشنایی سنووری "گوڵاڵە"
ساتە وەختی دەرکەوتنی تۆیە...

.....

یادت باش، کە دێت
قوڕغانی بەردەم " بۆڵا" کانم بو
...تەنیا دەستی تۆ
هاوڕێ ی
دەستی سارد و سڕی من بو
هاوڕێی هەمیشە بە باوەڕ
تۆ بۆ، سەفەر سڵامەت
غەمی منت نەبێ
کە دوور بوونت بوو بە عادەت
.... بوو بە عادەت

,,,